

Ronald Hochhauser

**Din istoria discului de
gramofon și patefon
Catalog de colecție**

ORADEA
2018

EDITURA MUZEULUI ȚĂRII CRIȘURILOR

Ronald Hochhauser

Din istoria discului de gramofon și patefon

Catalog de colecție

Editura Muzeului Țării Crișurilor
Oradea 2018

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HOCHHAUSER, RONALD

Din istoria discului de gramofon și patefon : catalog de colecție /

Ronald Hochhauser. - Oradea : Editura Muzeului Țării Crișurilor,
2018

Conține bibliografie

ISBN 978-606-8925-08-0

78

Lector: dr. ing. Monica Nănescu, șef muzeu, Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu” Iași

Consultant științific: ing. Teodora-Camelia Cristofor, muzeolog, Muzeul Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu” Iași

Corectură: Amalia Moldovan, dr. Laura Ardelean

Traduceri: ing. dr. Ronald Hochhauser, prof. Ágoston-Palkó Emese (maghiară), Maia Erdmann Teszler (engleză),

dr. Volker Wollmann (germană), Amalia Moldovan (franceză), dr. Florina Ciure (italiană)

Procesare grafică și design: Szabó Alexandru, Lucian Mărcușiu

Fotografii: Ovidiu Pascu

Coperta: Lucian Mărcușiu

Toate drepturile rezervate. Nicio parte din prezenta publicație nu poate fi reprodusă parțial sau integral în niciun fel, fără permisiunea anterioară explicită, prin acord scris cu editura și/sau cu autorul. Responsabilitatea pentru conținutul materialului publicat, inclusiv a traducerii ideilor rezumative, aparține în exclusivitate autorilor.

O publicație a Muzeului Țării Crișurilor Oradea

© Editura Muzeului Țării Crișurilor, 2018

Ritualuri ale elitei din Oradea de altădată

„La Belle Époque” a fost perioada cunoscută drept una de bunăstare, de calm, răstimpul netulburat de conflicte majore, intervalul istoric propice evoluției. Oradea – care avea atributul de a fi echivalentul *Parisului*, dar pe malul *Crișului Repede* – a fost și ea învăluită de acest suflu înnoitor care a asigurat o viață prosperă unei categorii sociale deosebite și cu gusturi rafinate. Această clasă se îmbrăca adecvat situațiilor și vârstei și își organiza petrecerea timpului liber la ore prestabilite, conform codului bunelor maniere, astfel: vizite reciproce la domiciliu, invitații la cină, participarea la baluri, la concerte de cameră și la alte reuniuni cu scop caritabil. Seria a fost completată de prezența la activitățile sociale și culturale inițiate de asociații diferite, iar, după 1900, de participarea la spectacolele de teatru, cabaret și cinema. Reprezentațiile erau urmate de ieșiri la restaurantele și cafenelele în vogă. În aceste împrejurări oamenii din elita clasei de mijloc purtau conversații, citeau ziare locale și străine, aflau știri, se informau reciproc. Tot în aceste localuri, interpreți ai vremii susțineau programe artistice presărate cu melodii

emoționante, compuse de muzicieni mai mult sau mai puțin cunoscuți, iar textele erau pline de romantism, de parfum și de poezie. Publicul își adora artiștii deveniți celebri peste noapte. Firul divertismentelor a fost întrerupt de Primul Război Mondial, fiind reluat în perioada interbelică, în mod special, în capitală, unde cel dintâi în ierarhia vedetelor a fost, fără doar și poate, brăileanul Jean Moscopol.

Dovezi despre viața efervescentă a acelor epoci ne-au rămas: cărți poștale, fotografii, mărturii orale, povestite de persoane cunoscătoare ale vremurilor apuse, dar și *discuri din ebonită* cu înregistrări ale unor melodii, care au rezistat în timp, fredonate cu nostalgie de părinții și bunicii noștri.

Potrivit celor evocate, dar și în scopul transmiterii pentru posteritate a unor valori tehnice și artistice, suntem conștienți de rolul *Consiliului Județean Bihor* – instituția pe care o conducem – în sprijinirea activităților culturale și științifice. Ca unic finanțator vom avea deschiderea necesară pentru a asigura condiții optime de susținere și de promovare a tuturor inițiativelor prin care o persoană își depășește statutul de simplu angajat al unei instituții și prin care se contribuie la o autentică recuperare a trecutului. În acest context, apreciem și promovăm inițiativa muzeologului inginer dr. Ronald Hochhauser, de a fi cristalizat o interesantă cercetare patrimonială, care a luat forma acestui volum. Priceperea tehnică, interesul pentru

un repertoriu complex, grija față de modalitatea de editare sunt argumente în favoarea pasiunii și efortului acestui autor de a nu lăsa în umbră mărturiile imaginației creatoare, ale artei și, mai ales, ale unui viitor promițător, legat de conservarea colecțiilor de la *Muzeul Țării Crișurilor*.

Recomandăm atât specialiștilor și cercetătorilor din domeniu, cât și publicului pasionat de a asculta

muzică la gramofon și patefon, cu multă convingere, acest catalog, în care discurile fragile din ebonită își află, din acest moment, o nouă dimensiune a forței lor culturale și istorice: permanența.

PÁSZTOR Sándor,

președinte al *Consiliului Județen Bihor*

Mai mult decât o bibliotecă de sunete

Toate lucrurile care astăzi par banale și la îndemâna oricui au la bază *obsesiile bune* ale inventivității spiritului uman. Ideea unei „biblioteci de sunete”, a transformării efemerului, trecătorului, a unui gând rostit cu voce tare ori a unei fraze muzicale, în ceva mult mai durabil decât clipa, într-o *memorie* la care poți face recurs oricând, a fost – și este – una dintre aceste profitabile obsesii, cu siguranță încă din clipa în care oarecine a rostit pentru prima oară sintagma „Verba volant”. Aventura „scrierii” sunetului, a păstrării și apoi a redării, a ascultării lui este la fel de sinuoasă, mirabilă și fascinantă, deși nu la fel de întinsă în timp, precum istoria scrisului propriu-zis, cu toate aspectele care țin de acesta – suport, calitate, fidelitate, accesibilitate...

De fapt, putem spune că traseul *scrierii sunetului* a început ca scriere propriu-zisă, câtă vreme primele înregistrări ale sunetelor transmise prin aer au putut fi vizualizate într-o formă pur grafică, fiind inscripționate prin lumină pe suport fotografic. Primele sunete captate le-am putut vedea și nu auzi! Despărțirea sunetului de vizual, nu mult timp după

aceea, a reprezentat un progres fără de care greu am putea gândi civilizația contemporană. Această desprindere constituie unul dintre mini-punctele cardinale ce au modelat întreaga istorie care le-a succedat.

Norocul a făcut ca unele dintre cele dintâi înregistrări propriu-zise să se păstreze și să poată fi ascultate și astăzi. Au, putem spune, importanța unor papirusuri ori a unor manuscrise. Astfel, Édouard-Léon Scott de Martinville a făcut la Paris primele înregistrări ale sunetelor transmise prin aer între 1853 și 1860 folosind un mecanism pe care l-a numit *phonoautograf*. Scott a reușit, la 9 aprilie 1860, să înregistreze o parte dintr-un cântec folcloric francez, *Au Clair de la Lune*, realizare prezentată Academiei de Științe un an mai apoi. Ca un soi de răsplată a importanței muncii sale, înregistrarea a putut fi în ultimii ani recuperată, *Au Clair de la Lune* reprezentând cea mai veche înregistrare a vocii umane pe care o putem încă asculta. La fel, și o înregistrare a lui Thomas Edison, un cântec de leagăn de data aceasta, *Marry Had a Little Lamb*, realizată pe un *fonograf* la sfârșitul anului 1877 și, de data aceasta, patentată în 1878, a putut fi recuperată. Ideea de la care s-a pornit și apropierea de ceea ce numim în mod normal scriere e subliniată și de faptul că maghiarul Puskás Tivadar, colaborator apropiat a lui Edison, a numit, explicit, fonograful ca „un dispozitiv de scriere a sunetelor”.

Însă, odată cu Edison, se va produce „ruptura” de care vorbeam între scriere și înregistrare – la nivel conceptual, cel puțin –, ruptură care va marca definitiv tipul/ tipurile de civilizație pe care le cunoaștem astăzi. Îmbunătățirea tehnicilor de înregistrare, de stocare și de play-back, perfecționare dublată de scăderea costurilor care a adus cu sine și produse finale mult mai ieftine, deci mai accesibile publicului larg, au contribuit – mai cu seamă în domeniul muzical – la un *transfer de intimitate culturală*. Voci care până atunci puteau fi auzite doar în sălile de spectacol puteau fi ascultate în intimitatea căminului. Muzica a început să circule cu adevărat fără granițe, banalul suport de ebonită contribuind la adevărata ei mondializare. Muzica nu mai este doar teoretic un „limbaj universal” ci capătă o universalitate palpabilă, reală, pătrunzând în toate straturile societății și circulând nestingherită în orice colț al lumii. E aici un act de profundă *culturalizare indirectă* dar eficientă, un mod de formare intelectuală în masă greu imaginabilă altfel.

„Biblioteca de sunete” a *Muzeului Țării Crișurilor* prezentată în acest catalog se întinde de la o înregistrare din 1908-1909 a companiei americane „Columbia Phonograph” (celebra *La Marseillaise* pe fața A și *Tus Ojos* (Ochii tăi), pe fața B, cântec compus de Emiliano Correa, disc la 78 rpm) până la un disc produs de compania „Magyar Hanglemmezgyárto Vállalat” undeva între anii 1957-1961. În total, 176 de discuri de ebonită, multe

dintre ele produse de companii celebre – de la deja pomenita „Columbia Phonograph”, „Homophon”, „Gramophone” Company până la „Electrecord”. Însă nu doar discurile sunt prezentate cu toate datele tehnice necesare (de la producător și anul realizării lor până la proveniența acestora și anul de achiziție), ci și casele de discuri beneficiază de o succintă dar edificatoare prezentare, cronologic, fapt care ajută mult la punerea în context a fiecărei înregistrări în parte, mai cu seamă că avem de-a face cu o mare bogăție de piese, de la lucrări populare până la *Simfonia a IX-a* a lui Beethoven. Merită amintit că printre discurile păstrate de la „Electrecord”, companie românească înființată în 1932, sunt câteva înregistrări rare cu Maria Tănase ori Nicușor Predescu.

Repet însă: colecția de discuri de ebonită datând din prima jumătate a secolului trecut aflată în patrimoniul *Muzeului Țării Crișurilor* – prelucrată cu multă rigoare de muzeograful instituției noastre, ing. dr. Ronald Hochhauser – nu reprezintă doar fragmente dintr-o posibilă istorie a discurilor muzicale. E mult mai mult decât atât: un fragment, semnificativ pentru muzeul nostru, de istorie culturală intimă, de apropiere, de întrepătrundere între *spiritual* și *uman*. O apropiere care, ca și oricare alt domeniu al culturii, ne definește în profunzime.

Aurel CHIRIAC

Considerații generale cu privire la patrimoniul tehnic al Muzeului Țării Crișurilor

Aproape fără deosebire, toate secțiile de specialitate din cadrul *Muzeului Țării Crișurilor*-Oradea (Istorie, Arheologie, Etnografie, Artă, Științele Naturii) conservă și valorifică, pe lângă cele consacrate strict domeniului propriu, un patrimoniu specific istoriei științei și tehnicii din România și nu numai, de o mare diversitate tipologică, componentă valoroasă a tezaurului cultural. Acest patrimoniu a fost constituit inițial, în mare parte, din piese aparținătoare așa-numitei „colecții vechi” și din câteva achiziții. Spre regretul nostru, în paralel cu dezvoltarea expozițiilor existente, specialiștii muzeului din acea vreme nu și-au propus crearea nucleului unei colecții tehnice de sine stătătoare, fie și modeste la început. Prin urmare, cea mai mare parte a bunurilor de importanță tehnică a fost înglobată în inventarul *Secției de Istorie*, care a devenit mai bogată, astfel, cu donațiile oferite de persoane fizice și de unități industriale din Oradea și județul Bihor: *Uzina de Alumină*, *Combinatul de Prelucrare a Lemnului*, *Întreprinderea Textilă „Drum-Nou”*, *Întreprinderea Textilă „Crișana”*, *Întreprinderea de Accesorii pentru*

Mijloace de Transport, *Fabrica de sticlă din Pădurea Neagră* etc. – o mare parte din ele devenite istorie, dar și cu ajutorul achizițiilor și ale transferurilor de la instituția vamală din Borș. Completarea colecției cu piese reprezentative pentru evoluția radiotehnicii și televiziunii, a înregistrării și redării sunetului, a tehnicii fotografice, a mașinilor de scris, a mașinilor de cusut, a orologeriei, a producerii focului (cutii de chibrituri), a tipăriturilor de specialitate (reviste și cărți tehnice, cataloage de produse) și de tip reclamă comercială (facturi personalizate, chitanțe, bonuri de casă, etichete de produse) a stat la baza constituirii colecției de bunuri de importanță tehnică, în cadrul depozitului *Secției de Istorie*. O parte din acest patrimoniu muzeal cuprinzător a fost valorificat, prin intermediul mai multor publicații de specialitate: anuarul muzeului, *Crisia*; ziarul *Muzeul Țării Crișurilor*, publicație de promovare a valorilor culturale și de patrimoniu din Bihor; *Buletinul Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”*- Iași; ale unor evenimente culturale organizate la sediul *Muzeului Țării Crișurilor* (*Expoziția de ceasuri*, în 1975; *Memoria luminii*, în 1984; *Viața muzicală orădeană în perioada interbelică*, în 1991; *Automate și instrumente muzicale din colecția Muzeului Țării Crișurilor*, în 2012; *Civilizația focului în Țara Crișurilor*, în 2014; *Haina îl face pe om*, în 2015) și la sediile muzeelor memoriale din subordinea sa (*Arta 1900 și Oradea. Secession-ul*, în 2014), ca să le amintim doar pe cele mai importante.

În opinia noastră, piesele de importanță tehnică din patrimoniul muzeului sunt încărcate cu valoare documentară, istorică, artistică și științifică, fie și pentru simplul fapt că acestea, în bună parte, au fost fabricate într-o perioadă când descoperirile tehnice s-au succedat cu o semnificativă repeziciune (sfârșitul secolului al XIX-lea – primele decenii ale secolului al XX-lea).

Având în vedere cele câteva aspecte enunțate, dar și misiunea educativă și valoarea de recreere a muzeului, poate, într-o zi, înființarea unei secții tehnice de sine stătătoare și cu identitate vizuală modernă va deveni realitate!

Bunuri de importanță tehnică
din colecția *Secției de Istorie*

Colecția de discuri de gramofon și patefon – prezentare rezumativă

Seria a fost inițiată înainte de 1971, an în care instituția muzeală din Oradea și-a deschis porțile pentru public în *Palatul episcopal romano-catolic*, retrocedat proprietarului său de drept în urma unei sentințe definitive din vara anului 2004. Primele piese din această categorie, aparținătoare „colecției vechi”, au fost imprimate la renumitele case de discuri *Columbia*, *Carl Lindström* ori *Homophon*, dar și la companii mai puțin sonore în România, ca și *Diadal Hanglemeszgyár*. De-a lungul anilor, colecția s-a îmbogățit treptat cu exemplare imprimate și de alte case de discuri din Europa și Statele Unite ale Americii – *The Gramophone Company*, *Polyphon*, *Electrecord*, *Brunswick*, *Victor Talking Machine*, *General Phonograph Corporation* etc., prin transferuri și prin achiziții de la persoane fizice. În momentul de față, aceasta este formată din 176 de discuri din ebonită fișate în DOCPAT, dintre care două sunt identice, de o deosebită valoare documentară și artistică, caracterizate de o diversitate repertorială și interpretativă sporite: de la muzică clasică și folclor la muzică de divertisment și cuplete, de la instrumentiști și soliști celebri la

orchestre consacrate și mai puțin cunoscute în aria noastră culturală¹. Din aceste motive, dar și pentru că este de datoria noastră profesională, s-a impus conceperea și întocmirea prezentului catalog de colecție². El are o parte sub formă de tabel (**Anexa 1**). Acesta cuprinde discurile ce dispun de etichete create într-o linie grafică și cromatică similară cu cea a discurilor recomandate, în mod explicit, în cuprinsul capitolului **Catalog**.

Printre soliștii a căror voce se regăsește imortalizată pe suporturile de stocare la care ne referim, îi remarcăm pe: Louis Bauer (1875-1909), Dino Borgioli (1891-1960), Enrico Caruso (1873-1921), Amelita Galli-Curci (1882-1963), Maria Gentile (1902-1993), Selma Kurz (1874-1933), Riccardo Stracciari (1875-1955), Jaques Rotter (1878-1972), precum și Titi Botez (1902-1957), Gheorghe Ionescu (Gion) – 1909-1999, Maria Lătărețu (1911-1972), Dorel Livianu (1907-1977), Ioan Luican (1907-1992), Jean Moscopol (1903-1980), Gică Petrescu (1915-2006), Benone Sinulescu (născut în 1937), Maria Tănase (1913-1963). Dintre orchestrele celebre ale vremii, care au contribuit la realizarea acestor

¹DOCPAT – program informatic pentru evidența patrimoniului cultural mobil (fișe de obiect) și a arhivelor documentare din muzee (fișe de fototecă, clișotecă, videotecă și altele).

²Ținem să menționăm că nu avem cunoștință de existența în țara noastră a vreunui registru similar publicat. De asemenea, nu avem pretenția că am tratat exhaustiv acest subiect. Prin urmare, suntem deschiși oricăror observații și sugestii cu privire la îmbogățirea și îmbunătățirea conținutului tipăriturii!

imprimări, menționăm: B.B.C. Wireless Symphony Orchestra, Saxophon-Orchester Dobbri, Dolphi Dauber's Jazz Symphonie & Tanzorchester, Paul Godwin Orchestra, Johann Strauss and Symphony Orchestra, Original Banater Kapelle, New Queen's Hall Light Orchestra, The Efim Schachmeister Jazz Symphonians, Orchestra instrumentală a Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești și Orchestra de salon „Electrecord”, Orchestra Elly Roman, Orchestra de muzică ușoară H.M. Hönigsberg, Orchestra Levici, Orchestra de muzică populară Radio. Instrumentiștii care au participat la înregistrări au fost: Börge Friis, Banda Marci, Berkes Béla, Farkas Béla, Lukács Sándor, Magyar Imre, Makula Jancsi, Kozák Gábor, Kurina Simi, precum și Bugeanu, Ioviță și Constantin.

Starea de conservare a discurilor inventariate diferă de la caz la caz: de la foarte bună la deteriorată. În momentul analizei noastre, am prezumat că cele deteriorate au fost înregistrate, fie în această stare, fie s-au rupt între timp, din cauza îmbătrânirii materialului constituent (**Anexa 2**). Câteva piese din serie au eticheta uzată, roasă, situații care au limitat procedura de identificare a principalilor lor parametri (**Anexa 3**). Alte cauze ar putea fi: lipsa acută de cataloage de specialitate, comunicarea uneori defectuoasă cu specialiștii din țară și de peste hotare, limitarea delegărilor în vederea unor cercetări în profunzime, absența sau neconcordanța informațiilor difuzate de rețeaua informatică

mondială³. Ne referim aici la un număr de aproape patruzeci de piese în total. Plăcile intacte sunt asociate unui număr de patru patefoane funcționale din *colecția de automate muzicale și aparate pentru înregistrarea și redarea sunetului*. O parte din această grupare este valorificată expozițional în cadrul *Muzeului Memorial „Aurel Lazăr”* din subordinea *Muzeului Țării Crișurilor*. O altă parte a fost prevăzută a fi etalată în noua expoziție de bază a Secției de Istorie, din viitoarea casă a *Muzeului Țării Crișurilor* găzduită de *Școala de cadeți*, de odinioară.

Discurile din colecția muzeului, păstrate și valorificate expozițional adecvat situațiilor, au fost imprimate în perioada 1901-1964. În concepția noastră, o parte din acestea s-au regăsit și în propunerea comercială a magazinelor de profil din Oradea, ce țineau cadența, aproape la zi, cu noutățile perioadei: *Magazinul „Lörrincz”*, situat în anul 1913 în Piața Bémer (azi, Piața Regele Ferdinand), *Salonul de gramofone „Columbia”*, situat în 1929 în același areal, ori la *Librăria „Pro Patria”*, aflată în 1933 pe Bulevardul Regele Ferdinand (azi, Str. Republicii). Fiecare din aceste magazine a cunoscut o dezvoltare însemnată, având o ofertă bogată și diversificată de discuri din ebonită și, concomitent, de gramofone și patefoane.

³ Autorul își exprimă gratitudinea doamnelor dr. ing. Monica Nănescu și ing. Teodora-Camelia Cristofor, muzeologi specialiști din cadrul *Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”* Iași, care au girat, cu autoritatea lor științifică, această lucrare.

Aproximativ patruzeci de discuri din colecție sunt însoțite de plicuri din hârtie sau carton originale ori provenind de la alte mărci (*Electrecord-Momente vesele cu Dem Rădulescu și Recital de muzică ușoară românească, Duophone, Hungarian Records - „Kultura”, Mogyoróssy Hangszergyár, Linguaphone*); alte discuri sunt prezervate în mape din carton. O bună parte însă nu dispune, deocamdată, de vreun astfel de pachet de protecție!

Plicurile originale conțin informații interesante despre cum se pot obține cele mai bune rezultate cu produsele oferite spre vânzare, în genul textelor de promovare a propriei imagini. Dintre acestea am extras în mod aleatoriu câteva anunțuri: „Mereu ceva nou de la Brunswick”, „Cel mai bun album de muzică de dans americană”, „Evitați întrebuițarea de ace ieftine, care degradează plăcile”, „Utilizați totdeauna ace originale”, „Cei mai renumiți artiști”, „Cele mai perfecte reproduceri”, „Înregistrările firmei Victor reprezintă calitate”, menite să întrețină vie concurența între cele mai renumite case de discuri din epoca lor de glorie.

Discuri din colecție, păstrate în plicuri din hârtie

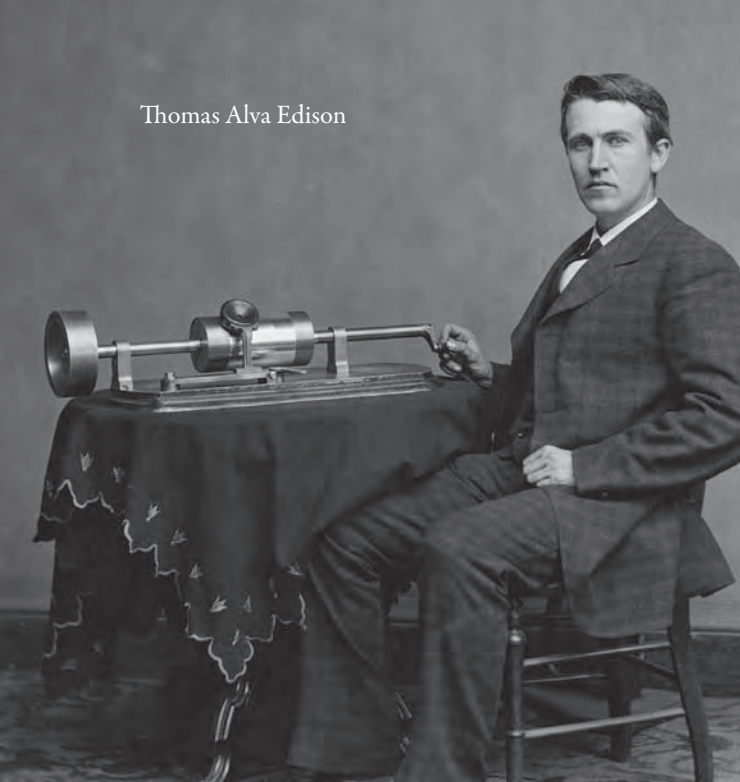
Discul din ebonită – file de istorie

Cu toate că generarea mecanică a unei serii de sunete a fost posibilă încă din Antichitate, primul aparat utilizat pentru înregistrarea și redarea vocii umane, *fonograful*, a fost inventat de către omul de afaceri american **Thomas Alva Edison** (1847-1931), într-o perioadă caracterizată de un progres tehnic fantastic. Cântecele de leagăn „*Mary had a little lamb*” („*Maria a avut un miel mic*”) în interpretarea lui **Edison**, stocat pe un cilindru acoperit cu o foiță de cositor și redat în decembrie 1877, a constituit mărturia acestei realizări tehnico-științifice. Brevetul a fost prezentat în anul 1878 la *Academia de Științe din Paris*. Colaboratorul și prietenul acestuia, inventatorul *centralei telefonice*, maghiarul **Puskás Tivadar** (1844-1893), a denumit mai noua invenție, cel puțin la început, „*dispozitiv de scris sunete*”. Neajunsul mediului de stocare brevetat a constatat în faptul că, după câteva redări, folia de cositor se deteriorează prin tocire sau rupere. În anii imediat următori, acest tip de suport a avut parte de îmbunătățiri, astfel încât s-a ajuns ca sunetele să fie înregistrate pe un cilindru din hârtie acoperită cu ceară. Chiar și așa, **Edison** a renunțat

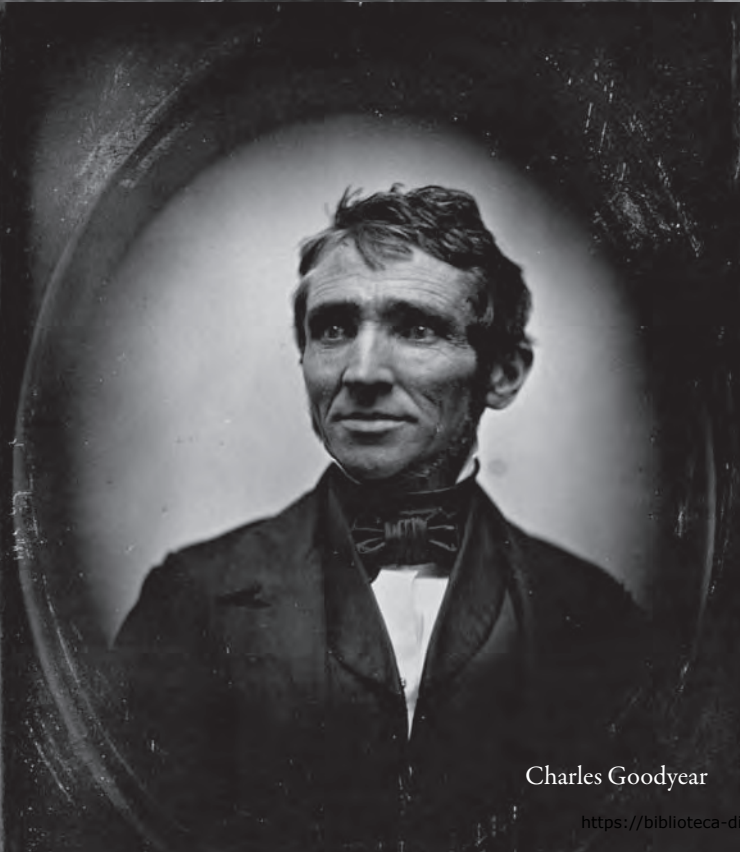
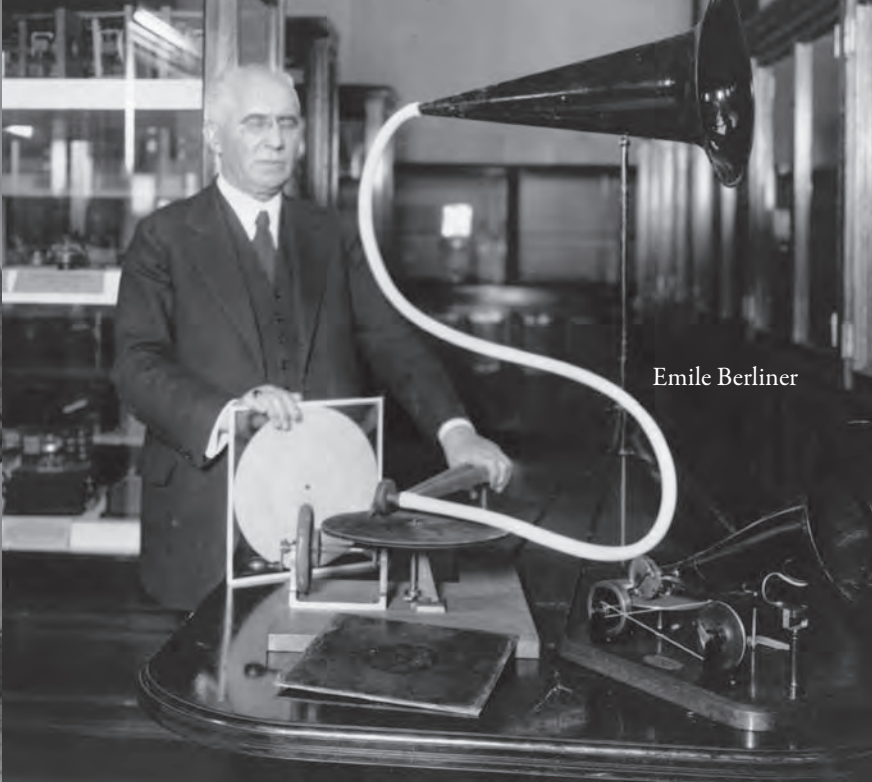
la alte cercetări și s-a aplecat asupra posibilităților de exploatare a curentului electric.

În 1886, **Emile Berliner** (1851-1929), inginer și inventator evreu de origine germană, demarează lucrul la dispozitivul său, denumit ulterior *gramofon*. Acesta a fost brevetat la 26 septembrie 1887 (după alte surse la 8 noiembrie în același an). Spre deosebire de mediul de stocare folosit de **Edison**, **Berliner** a utilizat pentru înregistrarea sunetului un disc orizontal (placă) din sticlă și, mai apoi, un disc plat din zinc, a cărui suprafață a fost prevăzută cu un șanț dispus în spirală. Acest din urmă tip de suport pentru sunet prezenta avantajul unei depozitări mai ușoare și ocupa mai puțin spațiu în comparație cu cilindrul de fonograf. De asemenea, avea o capacitate mai mare de stocare. Nu în cele din urmă, multiplicarea înregistrării se putea realiza mult mai ușor, cu ajutorul unei matrițe din oțel cu șanțuri în relief, ce conțineau prima înregistrare preluată de pe discul din zinc, prin presare pe suport din cauciuc dur – primul material plastic obținut din produse naturale. Cunoscut și sub numele de *ebonită*, acesta a fost realizat de inventatorul american **Charles Goodyear** (1800-1860), prin perfecționarea propriului procedeu patentat în 1844. **Goodyear** a adăugat la cauciucul natural o cantitate ceva mai mare de sulf decât ar fi fost necesară, dar și o cantitate redusă de șelac, o rășină naturală obținută din secreția unei familii de afide tropicale. Materialul astfel obținut putea fi

Thomas Alva Edison

Emile Berliner

Charles Goodyear

Puskás Tivadar

prelucrat mecanic, la fel ca și lemnul, fiind și un bun izolator. Succesul constituit al acestui material a fost recunoscut de **Berliner** care l-a adaptat în producerea discurilor cu riluri. Revenind la avantajele oferite de mai noul mediu de stocare, prin procedeul de multiplicare se puteau obține mai multe sute de copii ale unui disc ce conținea prima înregistrare. Caracteristicile enunțate ale discului orizontal ca mediu de stocare și ale materialului său ales drept suport, alături de cea de fiabilitate și de întreținere ușoară, au conferit popularitate gramofonului și au dus treptat la înlăturarea de pe piață a fonografului.

Inițial, înregistrarea se realiza acustic, doar pe o parte a discului și avea o durată de 3-4 minute, adică intervalul de interpretare a unei singure și, mai rar, a două piese muzicale. Ulterior, din 1908, s-a introdus înregistrarea pe ambele părți ale suportului de stocare, tot prin procedeu acustic, la o rotație standard de 78 de rotații pe minut. Diametrul discurilor din epocă măsura, cu precădere, 10 inch (25,4 centimetri – în continuare, se va cita cm) și 12 inch (30,5 cm). Deosebit de populare în rândul copiilor au fost discurile cu diametrul de 6 inch (15 cm), create în special pentru ei.

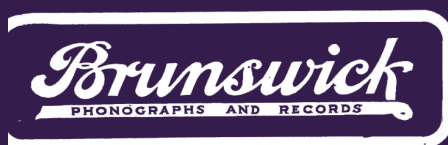
Primele înregistrări au fost din domeniul folclorului, a muzicii de operă și a discursurilor unor personalități. Într-un timp relativ scurt, varietatea muzicii înregistrate devine mult mai diversificată, reușind să acopere toate gusturile și toate preferințele. Printre soliștii consacrați și

orchestre renumite, interpreți de muzică de toate genurile și formații până atunci anonime devin celebri mulțumită *discului din ebonită*. La rândul lor, ajung cunoscuți textieri și compozitori mai puțin remarcați de societate, ale căror melodii invadează localurile din epocă. Mai noua ofertă a fost repede îndrăgită, cântată și dansată cu multă pasiune, în special de clasa de mijloc și a înaltei burghezii. Chiar dacă Marele Război a întrerupt temporar firul diferitelor activități de recreere, după ce urmele sale se pierd treptat, păturile sociale amintite se lasă cuprinse, din nou, de lumea amuzamentului, cu o dorință renăscută pentru muzică, dans, artă vizuală, cinematograf și plimbarea cu automobilul. Tot în această perioadă sunt introduse și înregistrările discografice realizate prin procedeu electric.

Sfera divertismentului prosperă până în preziua *Marii Crize Economice* din perioada 1929-1933, când schimbările social-politice pe plan european, iar mai târziu și izbucnirea celui de-Al Doilea Război Mondial, schimbă radical prioritățile populației. Cu toate vicisitudinile perioadei, *discurile din ebonită* au continuat să fie fabricate încă o perioadă destul de lungă de timp, până în a doua jumătate a secolului al XX-lea. Ele au rezistat o perioadă destul de mare concurenței cu *discul din policlorură de vinil*, un mediu de stocare audio cu o mai lungă durată de audiere, perfecționat în 1948. Însă, acesta este deja un alt subiect de cercetare, în aprecierea noastră la fel de incitant, care merită toată atenția!

EMI

OKeh

durium

Despre casele de discuri reprezentate în colecție, cu respectarea criteriilor cronologice

Compania „Brunswick Records”

Compania „*Brunswick-Balke-Collender*” a fost fondată în orașul Chicago din Statele Unite ale Americii, cu filială la Dubuque, Iowa. Încă din 1845, aceasta producea o mare varietate de produse: mobilier, cutii acustice pentru pian, echipament sportiv – mese de biliard, bile pentru popice. Producția de aparate *Phonograph* a demarat în 1913, după ce afacerea cu cutiile pentru pian a intrat în regres. Firma și-a asumat mai noua poziție pe piață, devenind unul din liderii din domeniu.

În 1916, „*Brunswick-Balke-Collender*” încheie un protocol de colaborare cu Compania „*Pathé Frères*” *Phonograph* din New York, filială a celebrei firme franceze cu nume omonim. Acordul prevedea promovarea *phonographelor* de producție proprie împreună cu discurile *Pathé*, însă fără comercializarea pe teritoriul american a plăcilor discografice marca *Brunswick*, a căror fabricație urma să înceapă. În

schimbul acestei înțelegeri, *Pathé* s-a angajat să nu concureze pe piața americană cu automatele muzicale produse de ea însăși. În concordanță cu protocolul amintit, *Brunswick* și-a limitat vânzările discografice la Canada, prin intermediul companiei de distribuție *Musical Merchandise Sales* din Toronto.

La sfârșitul anului 1917, compania deținea birouri de reprezentanță la Chicago, New York și San Francisco și filiale în principalele orașe ale Statelor Unite ale Americii, Canadei, statului Mexico și ale celei de-a Treia Republici Franceze.

La începutul anului 1920 *Brunswick* începe vânzările de discuri și în Statele Unite ale Americii, iar ceva mai târziu, în luna mai, își mută laboratoarele de înregistrare la New York.

Printre meritele companiei se numără introducerea pe piață, în anul 1924, a combinei *Panatrope* (radio-phonograph), primul aparat de redare electric, apreciat de critici, iar în primăvara anului 1925 a unei versiuni proprii de înregistrare electrică, licențiată de compania *General Electric*, ale cărei baze au fost puse în 1878 când Edison a înființat societatea *Edison Electric Light*. Din păcate, în perioada 1925-1927 multe înregistrări nu au fost emise, din motive tehnice de incompatibilitate cu sistemul impus de *General Electric*.

La sfârșitul anului 1926, firma a derulat două negocieri importante cu *Societatea pe acțiuni „Deutsche Grammophon”* din Berlin și *Societatea cu*

răspundere limitată „British Brunswick” din Londra, în vederea distribuirii discurilor sale în Europa și a importării unor înregistrări discografice variate de pe bătrânul continent. Printre primele rezultate ale acestor acorduri se numără distribuția discurilor cu etichete germane și britanice în Europa și, prin toamna anului 1927, emiterea a șase seturi de simfonii complete, înregistrate de „*British Brunswick*”, pentru distribuția din Statele Unite ale Americii.

După ce în 1928 firma se angajează și în producția de radioreceptoare, în 1929 realizează o campanie de înregistrări discografice în Republica Chineză și Insulele Filipine, cu scopul extinderii vânzărilor. Ceva mai târziu, divizia de aparate radio este vândută *Corporației „Warner Brothers” Pictures*, care înființează o nouă entitate corporativă cu numele *Brunswick Radio*. În 1935, aceasta acordă *Casei de discuri „Decca”*, ramura din Statele Unite a „*Decca Record Company Limited*” din Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, o licență exclusivă de cinci ani pentru a utiliza marca comercială *Brunswick* în America, în afara Statelor Unite ale Americii și a Canadei.

Într-un acord din 1941, „*Warner Brothers*” vinde *Brunswick Radio*, *Casei de discuri „Decca”*.

Compania americană „Columbia Phonograph” („Columbia Graphophone”)

Aceasta a luat ființă în anul 1891, la inițiativa avocatului **Edward Easton** (1856-1915) din New Jersey, Statele Unite ale Americii, și a unui grup de investitori, ca subsidiară a *Companiei North American Phonograph*. Numele său derivă din numele omonim al districtului unde și-a avut sediul. La începutul activității sale a deținut exclusivitate pe piața vânzărilor de fonografe „Edison” și a cilindrilor de fonograf, în Washington, Maryland și Delaware.

În 1894 legăturile de afaceri cu **Edison** și cu *Compania North American Phonograph* s-au întrerupt din cauza destrămării acesteia. Ulterior acestei date, *Columbia* și-a valorificat înregistrările și fonografele de producție proprie, iar în 1901 își vinde prima înregistrare discografică. Timp de un deceniu discurile cu această marcă au concurat serios, pe piață, plăcile produse de *Compania „Victor Talking Machine”*, deopotrivă celebră.

În 1897 compania își stabilește sediul european la Paris, iar în 1900 inaugurează un birou de vânzări la Londra, unde, până la urmă, își mută și sediul din Europa.

După o încercare nereușită, în 1904, de a fabrica discuri cu înregistrare pe ambele fețe, în 1908 demarează producția în masă a așa-ziselor discuri

„*Double-Faced*” cu diametrul de 10 inch, la un preț de vânzare de 65 cenți.

În 1912-1913 compania a hotărât să se concentreze exclusiv asupra înregistrărilor discografice și a fost divizată în două societăți cu denumiri diferite: una se ocupa de producția de discuri, cealaltă de aparatele de redare a sunetului – fonografe¹. Această din urmă societate și-a mutat sediul în Connecticut și în cele din urmă a fost redenumită *Dictaphone Corporation*.

La sfârșitul anului 1923 firma a intrat în insolvență, acțiunile sale fiind cumpărate de compania britanică „*Columbia Graphophone*”, desprinsă din compania mamă în 1922.

Societatea cu răspundere limitată „The Gramophone Company”

Casa de discuri a fost fondată în 1897 de către **William Barry Owen** (1860-1914) și **Trevor Williams**, un avocat consultant înstărit, drept partenerul britanic al „*Emile Berliner*” *Gramophone Company* din Statele Unite ale Americii. Printre investitori, îl amintim pe omul de afaceri **Edgar Storey**. Noile birouri de la Londra, care la început s-au ocupat doar de distribuția instrumentelor muzicale mecanice și a discurilor sosite de peste

ocean, au fost transformate, încetul cu încetul, într-un studio de înregistrări proprii. După ce primele înregistrări au demarat cu succes în 1898, un an mai târziu firma își deschide filiale în A Treia Republică Franceză, Regatul Italiei și, ceva mai târziu, în Imperiul Austro-ungar – cu agenție în Regatul României. De asemenea, își licențiază înregistrările în Europa Centrală și Imperiul Rus, cumpărând un pachet de control la *Casa de discuri* „*Deutsche Grammophon*”. În perioada 1900-1907, firma își desfășoară activitatea sub denumirea de „*The Gramophone & Typewriter*”, acțiunile sale fiind susținute de „*Lambert*” *Typewriter Company*, cooptată de **Owen**, în scopul acoperirii unei eventuale nerentabilități a societății mamă, și de „*Deutsche Grammophon*”.

După revenirea la numele inițial, la începutul anului 1908 compania lansează eticheta „*His Master's Voice*” („*Vocea stăpânului*”) – menționată ca *HMV* – ce îl reprezintă pe câinele Nipper, pentru a-și distinge produsele de cele fabricate anterior, pe ale căror etichetă era reprezentat un înger. Succesul mai noului blazon a determinat, în 1910, deschiderea unui studio de înregistrări la Hayes, Middlesex, în vestul Londrei. Patru ani mai târziu, firma este listată ca producător de aparate pentru redarea sunetului și discuri cu marca „*His Master's Voice*”, având 350 de muncitori.

¹ De-a lungul timpului așa de frecvent și-a schimbat denumirea și a recurs la fuziuni această companie, încât este foarte greu să facem o decelare foarte exactă a numelor purtate.

Compania „Carl Lindström”

Istoria firmei începe în 1897 când **Carl Lindström** (1869-1932), industriaș și om de afaceri de origine suedeză, fondează la Berlin un atelier mecanic preocupat de producerea fonografelor și gramofonelor cu cilindru, cu numele de marcă „*Parlograph*”. Primul său aparat care a utilizat ca suport de redare discul din ebonită a fost denumit „*Lynophone*”. Atelierul s-a extins treptat, luând forma unei societăți cu răspundere limitată. Totul s-a întâmplat în 1904, firma avându-i ca asociați pe bancherii **Max Strauss** și **Heinrich Zuntz**. În urma decesului celui din urmă, survenit în 1906, devine asociat **Jehuda Otto Heineman** (1876-1965), cel care va fonda în 1915 „*Otto Heineman*” *Phonograph Supply Company, Inc.*

În 1908, ca urmare a măririi de capital, se decide transformarea afacerii în societate pe acțiuni. Concomitent, începe o perioadă de aproape 20 de ani, în care **Lindström** cumpără mai multe companii de înregistrări și înființează fabrici în mai multe țări din Europa (Imperiul Austro-ungar, A Treia Republică Franceză, Regatul Spaniei, Regatul Suediei, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei, Regatul Italiei) și America de Sud (Argentina, Brazilia, Chile), iar, mai târziu, și reprezentanțe (Regatul Țărilor de Jos, Regatul României, Finlanda, Abisinia, Egipt, Africa de Est Britanică). Astfel se face că printre produsele sale

principale să se remarce mărci precum: „*Odeon*”, „*Parlophon*”, „*Beka*”, „*Gnom*”, „*Odeonette*”, dar și unele la care, cu timpul, s-a renunțat: „*Favorit*”, „*Lyrophon*”, „*Dacapo*”.

În octombrie 1926, acțiunile firmei au fost cumpărate de *Compania britanică „Columbia Graphophone”*, un concern din care mai făceau parte companiile: „*Columbia Phonograph*”, „*Pathé Frères*” și „*Homophon*”.

Casa de discuri „Deutsche Grammophon”

Firma germană cu răspundere limitată își are originile la Hanovra, unde, în 1898, frații **Berliner: Emile, Jakob** (1849-1918) și **Joseph** (1858-1938) înființează o societate de înregistrare discografică. La 27 iunie 1900, aceasta se reorganizează în societate pe acțiuni și își mută sediul administrativ la Berlin. La puțin timp după restructurare se afiliază la „*The Gramophone Company*”, cu sediul la Londra. În aceeași perioadă este patentată eticheta „*His Master's Voice*”, utilizată pe produsele proprii din întreaga lume. Colaborarea dintre cele două case de discuri durează până în 1916.

Un an mai târziu, la 24 aprilie, „*Deutsche Grammophon*”, care în acea vreme utiliza pentru produsele sale eticheta cu denumirea „*Schallplatte Grammophon*”, este achiziționată de „*Polyphon-*

Musikwerke” AG din Leipzig. În 1918 firma este redenumită „*Polyphon*” AG, cu sediul principal la Berlin. Odată cu această schimbare au fost interzise utilizarea etichetei „*His Master’s Voice*” și exportul înregistrărilor. În următorii ani, compania deschide filiale la Viena (1919), Copenhaga (1920) și Stockholm (1921). Din 1924 este din nou permisă utilizarea etichetei „*His Master’s Voice*” pe produsele firmei, iar pentru piețele internaționale este introdusă eticheta „*Polydor*”. După mai multe reorganizări, compania a fost lichidată în 1937.

Compania „Universal Talking Machine”

Compania a fost fondată în 1898-1899 la Camden, New Jersey, în Statele Unite ale Americii, de către **Frank Seaman**, un fost angajat al lui **Emile Berliner**. La început, aceasta a lucrat în calitate de unic retailer al mărcii **Berliner** în Statele Unite. Cu timpul, a lansat producția discurilor din ebonită, cu marca „*Zon-O-Phone*”, unul dintre cele mai vechi brand-uri de pe piață. În perioada scurtă de activitate, firma s-a confruntat cu multe procese, activele sale fiind preluate în 1903 de *Compania „Victor” Talking Machine*. Eticheta cu marca proprie a fost retrasă în 1912.

Între timp, în toamna anului 1901, la Berlin a luat ființă *Societatea cu răspundere limitată*

„*International Zonophone Company*”. Numele companiei a fost înscris pe eticheta europeană, fără cratime. Chiar și așa, aceasta a fost considerată o reală concurență pentru *Compania „Berliner Gramophone*”. Încă din primii ani de la înființare, societatea a deschis agenții pe teritoriul Europei – inclusiv în Regatul României, în Asia Mică, în Egipt și în America Latină. În a doua jumătate a anului 1903, compania a fost reorganizată, devenind o subsidiară a *Societății cu răspundere limitată „The Gramophone & Typewriter”* din Londra și parteneră a *Societății pe acțiuni „Deutsche Grammophon*”. Pentru a putea supraveghea produsele *Zonophone*, la începutul lui 1904 „*The Gramophone & Typewriter*” fondează *Compania britanică „Zonophone*”.

Compania „Victor Talking Machine”

Aceasta a luat ființă în 1901 drept rezultat al intereselor lui **Eldrige R. Johnson** (1867-1945) în afacerile *Consolidated Talking Machine Company*, holding care controla brevetele Berliner. Încă de la început, compania a avut un curs ascendent, mulțumită unui plan de management eficient și a unei poziții în branșă câștigate de Johnson, prin răbdare, perseverență și bună judecată. Fabrica și birourile sale executive au fost situate la Camden, New Jersey, iar biroul de vânzări la Philadelphia.

Având în vedere că „*The Gramophone Company*”

din Londra s-a numărat printre clienții importanți ai lui **Johnson**, încă înainte de fondarea *Companiei „Victor”*, este lesne de înțeles că poziția celor două companii a fost clar definită vizavi de viitoarele colaborări. S-a stabilit că fiecare afacere își va limita vânzările în acele părți ale globului unde beneficiază de brevet și protecție asupra dreptului de autor. Prin urmare, firma britanică urma să-și desfășoare produsele în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei (cu excepția Canadei) și în cea mai mare parte a Europei continentale. De altfel, firma americană urma să deservească restul lumii: Statele Unite ale Americii și Cuba, Mexic, America de Sud, Africa, Orientul Apropiat, Orientul Îndepărtat, insulele din Oceanul Pacific. Alianța a fost benefică ambelor firme, fie și dacă luăm în considerare numai numărul mare de artiști europeni care au înregistrat pentru „Victor”. Îl amintim aici pe Enrico Caruso, primul artist cu peste 1 milion de înregistrări vândute.

Încă din primul an de activitate, „Victor” câștigă premiul întâi la *Expoziția de la Buffalo*, pentru ca trei ani mai târziu să i se acorde tot premiul întâi la *Expoziția de la St. Louis*. Aceste reușite au deranjat conducerea *Companiei „Columbia Phonograph”*, care a acuzat comisia de jurizare de abatere de la corectitudine la acordarea premiilor. Între timp, firma introduce pe eticheta proprie logo-ul „*His Master's Voice*” și își mărește vânzările la peste 1,6 milioane de discuri anual. De asemenea, preia

controlul *Companiei „Universal Talking Machine”*.

În 1904, fabrica de discuri a fost grav avariata, fiind reconstruită în următorul an. La puțin timp după relansare, compania a prezentat primul său aparat de redare a sunetului, încorporat într-un cabinet, „*Victrola*”.

Pentru a satisface cererile de consum tot mai mari, firma investește în mărirea capacității de producție, astfel încât pe la 1915 ajunge una dintre cele mai mari producătoare de aparate pentru redarea sunetului și de discuri din ebonită.

În 1925, „Victor” trece la implementarea înregistrării prin procedeu electric, dezvoltată de „*Western Electric*”. Mai mult, denumesc această metodă „*Orthophonic*” pentru toate produsele sale viitoare. Patefoanele destinate redării unor asemenea înregistrări au fost botezate „*Orthophonic Victrola*”.

Cu toate aceste investiții și a renumelui dobândit, **Johnson** renunță la controlul său asupra companiei în 1926, în favoarea *Societății bancare „Seligman & Spyer”*. Motivul trebuie căutat în apariția radioreceptorului, care a devenit extrem de popular, în timp scurt, și a indus o decădere a pieței de aparate pentru redarea sunetului și de discuri. În 1929, compania este preluată de „*Radio Corporation of America*”, cunoscută mai târziu sub denumirea de „*RCA Victor*”.

Societatea cu răspundere limitată „International Talking Machine”

Casa de discuri a fost fondată în 1903, de către omul de afaceri american **Frederick Marion Prescott** (1869-1923), în parteneriat cu antreprenori din industria muzicală franceză și cu susținerea financiară a *Băncii Industriale Germane*. Avându-și sediul la Berlin, compania, învăluită în mister, informații eronate și jumătăți de adevăr, a imprimat și editat celebrele discuri „Odeon”. Acestea au avut o foarte bună piață de desfacere, atât în spațiul britanic, cât și pe bătrânul continent, mulțumită prețurilor de comercializare de categorie medie. După ce afacerile pe tărâm britanic au intrat în recesiune, în 1911 **Prescott** vinde acțiunile firmei deținute de **Carl Lindström**.

Compania „Beka-Record”

Beka este o abreviere pentru „*Bump & Koenig GmbH*” *Fabrikation und Vertrieb von Grammophonen und Phonographen*. Compania a fost fondată la Berlin, în anul 1904. De-a lungul timpului, aceasta a evoluat într-o întreprindere de succes și a reușit să se impună la nivel mondial. În anul 1907, compania a editat un catalog de discuri, de 224 pagini, cu articole inclusiv în limba arabă și limbi asiatice. Și-a schimbat forma de proprietate

în societate pe acțiuni, în anul 1910. Printre țările vizate pentru export enumerăm: Imperiul German, Regatul Unit, coloniile britanice situate în sud-estul Asiei, Imperiul Indian, Imperiul Chinez, Imperiul Japoniei Mari, Indiile de Est Olandeze. Discurile cu blazonul Beka: Beka Grand Record, Beka Ideal, Beka Meister Record, Beka Saphir Record și Beka Sinfonie Record s-au bucurat de popularitate și în cea de-a Treia Republică Franceză.

În 1911, compania a fuzionat cu *Societatea pe acțiuni „Carl Lindström”*, devenind o subsidiară (semi)independentă a sa. În 1926, acțiunile au fost vândute *Companiei britanice „Columbia Graphophone”*.

Compania Lyrophon „Adolf Lieban & Co.”

Societatea cu răspundere limitată „Lyrophon”, producătoare de gramofone și discuri din ebonită, a fost remarcată în 1904 la *Târgul de Primăvară* organizat la Leipzig. Ceva mai târziu, presa de specialitate germană informează despre o mai nouă companie înregistrată oficial: „*Lyrophon-Werke Adolf Lieban Co.*”. Primele sale succese datează din 1905, când au fost lansate înregistrări ale artiștilor de la Opera Regală din Berlin, pe discuri de 7 inch (17 cm) și 10 inch. În același an s-au realizat și primele înregistrări străine, compania reușind să

încheie în acest sens contracte cu interpreți de operă renumiți din A Treia Republică Franceză. Până în 1907, firma a înfăptuit destul de multe înregistrări și în Regatul Suediei.

În 1906, compania a demarat producerea discurilor de gramofon de dimensiuni mai puțin obișnuite: de 10,5 inch (27 cm) și de 14 inch (35 cm). Avantajul celor din urmă a constat în capacitatea superioară de stocare a sunetului, de aproximativ 7 minute, aproape de două ori mai mult comparativ cu durata unei înregistrări realizate pe un disc de 10 inch.

În 1908, „*Lyrophon*” introduce eticheta „*Gloria*” pentru produsele sale, în vederea creșterii vânzărilor și a asigurării în fața unui eveniment neprevăzut, cum ar fi falimentul. Prețul ieftin al acestor discuri cu înregistrări de muzică populară a conferit continuitate modelului până prin anii 1930.

În perioada premergătoare Marelui Război, compania a avut o destul de bună poziție pe piața de profil. Atunci fuzionează cu afacerea coordonată de **Carl Lindström**, care în 1914 preia și acțiunile *Companiei de gramofone „Dacapo”*. Practic, producția de discuri a încetat în timpul războiului, companiile de profil trecând la fabricarea componentelor pentru arme. Excepție de la această regulă o reprezintă afacerea derulată cu **Lindström** care, astfel, s-a confruntat cu pierderi semnificative ce au contribuit la eliminarea definitivă de pe piață a etichetelor „*Lyrophon*” și „*Dacapo*”.

Societatea cu răspundere limitată „Homophon”

Compania „*Homophon*” a luat ființă la Berlin, în 1905. Printre fondatorii săi îl remarcăm pe **Hermann Eisner** (1860-1927), cel care a introdus eticheta cu nume omonim societății, iar mai târziu și eticheta *Artiphon*. Se pare că încă de la începutul existenței sale, mai noua afacere a fost conectată financiar companiei americane „*Columbia*”. În 1906 se deschide filiala de la Londra, care publică înregistrările firmei în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei, până în 1914-1915. Datorită unor litigii create între ea și *Compania britanică „Zonophone”*, privind asemănarea strânsă dintre etichetele utilizate de una și de alta, în 1911 firma a schimbat grafica propriei etichete, dar și numele acesteia în „*Homokord*” sau „*Homocord*”. Discurile editate în spațiul britanic au purtat etichete cu inscripția „*Homochord*”. După încheierea Marelui Război, eticheta engleză reușește să supraviețuiască până în 1934, în diverse variante grafice și cromatice, mulțumită companiilor „*Vocalion*” și „*Pathé Frères*”. În 1925, firma mamă a fuzionat cu *Societatea pe acțiuni „Carl Lindström*”, eticheta germană originală menținându-se până în 1933. Asemenea multor alte companii de profil din Europa, în 1926 „*Homophon*” introduce înregistrarea electrică, păstrând-o și pe cea acustică timp de încă patru ani. Demnă de reținut este versiunea românească

a „*Homocord*”, din perioada 1922-1928, anume „*Perfection Concert Record*”.

Casa de discuri „Diadal”

Utilizarea etichetelor diverse pe discurile de producție proprie a pus sub semnul întrebării, o perioadă destul de mare de timp, identitatea firmei „*Diadal*” printre ceilalți producători de materiale discografice de pe cuprinsul *Imperiului Austriac și Regatului Maghiar*. Înainte de toate, starea de incertitudine a fost creată de alegerea denumirii în sine, care s-a dorit cu orice preț a fi în limba maghiară (în traducere românească: triumf).

Brandul „*Diadal*” a fost patentat la 7 iulie 1909 de către **Liebner Zsigmond**, un comerciant de jucării. Încă de la începuturi noua marcă a renunțat, cu mici excepții, la obiceiul de a utiliza la un disc cu două fețe, numere de catalog diferite pentru înregistrările de pe fiecare parte. Totodată, nu s-a arătat consecventă în privința utilizării acestor numere, dovadă că în catalogul editat numerotarea înregistrărilor nu începe de la 1. Din punctul de vedere al discografiei, matrițele cu înregistrările proprii au fost numerotate ordonat pentru fiecare artist și interpret în parte, un avantaj real pentru o identificare ulterioară a datei imprimării.

Fabrica de discuri din Aprelevka

Fabrica de discuri din Aprelevka (azi district al Moscovei) a fost prima întreprindere de acest fel din Rusia. Ea a fost fondată în 1910, având activitate până în 1997. Considerată a fi cea mai mare producătoare de discuri din spațiul rus, a îndeplinit un rol semnificativ în evoluția industriei discografice din acest areal. Fabrica a deținut și o casă de discuri proprie, numită la început *Metropol Record*, iar din 1925 chiar *Aprelevski zavod*. Sub această siglă a funcționat până la înființarea *Căsei de discuri „Melodia”* în 1964, an în care cele două au fuzionat.

Deși primele discuri din policlorură de vinil, de producție proprie, au fost realizate încă din 1950, fabricarea discurilor din ebonită a continuat până în 1971.

Compania „General Phonograph Corporation”

Compania a fost fondată în anul 1915 sub denumirea „*Otto Heineman*” *Phonograph Supply Company, Inc.*, de către omul de afaceri de origine germană, **Jehuda Otto Heineman**. Sediul său social a fost stabilit la New York, iar unitatea de producție la Elyria, Ohio. La început, fabrica a furnizat numai motoare de antrenare pentru diferite aparate

de înregistrare și redare a sunetului. Mai târziu, a demarat și producția de discuri din ebonită cu marca „*OKeh*”, nume derivat din inițialele fondatorului, dar și din termenul de origine indiană, cu înțelesul „*totul este în regulă*”. Primele discuri, în format de 10 inch, cu două fețe, au conținut înregistrări standard și de muzică populară. Succesul aparatelor și discurilor de producție proprie pe piața de profil a determinat, în scurt timp, deschiderea filialelor din: Chicago, San Francisco, Atlanta, Seattle și Toronto. Odată cu lansarea mărcii „*OKeh*”, **Heineman** și-a concentrat atenția asupra legăturilor sale de afaceri cu firma germană deținută de **Carl Lindström**. Cu sprijinul financiar al acesteia, în 1919, compania americană și-a schimbat numele în *General Phonograph Corporation*. În urma unui acord stabilit cu firma germană, compania lui **Heineman** și-a efectuat operațiunile principale de afaceri în Statele Unite ale Americii, Canada, Cuba, Mexic, Porto Rico și Hawaii.

În 1926, divizia de înregistrări este vândută *Companiei „Columbia Phonograph Co., Inc.”*, cu fabrică și cu stocurile existente. Ca parte a tranzacției se înființează o nouă corporație, „*OKeh*” *Phonograph Corporation*. În primăvara aceluiași an demarează primele înregistrări electrice sub deviza „*Tonul adevărat OKeh*”.

În 1931, „*OKeh*” a încetat să mai existe ca o entitate separată, devenind subsidiară în cadrul *Companiei „Columbia Phonograph Co., Inc.”*.

Compania britanică „Columbia Graphophone”

A luat ființă în 1918 la Londra, ca subsidiară a *Companiei „Columbia Phonograph”*, sub conducerea lui **Louis Sterling** (1879-1958). Meritul său constă în elaborarea unui disc experimental, obținut prin procedeu electric, în 1920. Realizarea a fost transmisă firmei mamă, din Statele Unite ale Americii, care în 1921 înfăptuiește o serie de înregistrări, urmând mai noul procedeu. Rezultatele sunt dezamăgitoare, iar între timp are loc și desprinderea filialei britanice. Ulterior, metoda este perfecționată de specialiștii de la *Compania „Western Electric”* și oferită spre implementare companiilor „*Victor*” și „*Columbia*”. Însă, prima era într-o criză de management, cea de-a doua în insolvență, ambele fiind reticente față de orice fel de angajament. La sfârșitul anului 1924, **Sterling** află despre descoperirea „*Western Electric*” și propune ca inovația să fie aplicată în cadrul companiei sale. Cu toate acestea, oferta este respinsă, deoarece creatorul procedurii își arată disponibilitatea la negociere doar cu firmă sau filială americană. Așa se face că **Sterling** pleacă la New York și cumpără „*Columbia Phonograph*”, salvând-o de la faliment. Prin urmare, realizarea unui acord cu „*Western Electric*” pentru punerea în practică a înregistrărilor prin procedeu electric nu s-a mai lovit de niciun impediment. Menționăm că la puțin timp după semnarea contractului cu

Compania „Columbia”, „Western Electric” a semnat un acord similar și cu „Compania „Victor”.

În anul 1926, „*Columbia Graphophone*” achiziționează acțiunile companiilor „*Beka Records*”, „*Carl Lindström*” și „*Parlophone*”, iar în primăvara anului 1931 fuzionează cu „*The Gramophon Company*”, formând *EMI*.

Este de remarcat faptul că această casă de discuri și-a deschis reprezentanță în Regatul României sub forma unei societăți anonime. De regulă, înregistrările se realizau în studiourile amenajate din București, iar multiplicările la Londra. Caracteristic exponentului au fost vânzările de radioreceptoare. În perioada celui de-Al Doilea Război Mondial, acesta a fost controlat de armata germană, vânzările sale fiind efectuate sub numele „*Columbia Magic Notes*”. În 1947 societatea se afla deja sub control sovietic.

Compania de discuri „Esa”

Istoria firmei începe în 1928, la Praga, când a fost extinsă deja înregistrarea electrică. Încă de la început, aceasta a fost orientată mai degrabă în direcția repertoriului popular, având grup țintă populația din mediul rural. Înregistrările sale au fost distribuite în A Doua Republică Poloneză, Regatul Ungariei și Republica de la Weimar. Pentru a face față perioadei de criză, a lansat pe piață etichete

ieftine, cum ar fi: *Slavia*, *Nolaphon*, *Sortima*, *Lido* etc. De asemenea, a achiziționat matrite ieftine de la firma germană „*Ultrapphon*”, intrată în faliment. *Compania „Esa”* a supraviețuit crizei mulțumită *Clubului Sportiv Sokol* (foarte popular în acea perioadă), care a comandat înregistrări în cantitate mare, și datorită societății germane „*Crystalate*”, care a licențiat înregistrările „*Esa*” pentru discurile sale cu eticheta „*Kristall*”. În plus, în 1933, „*Esa*” a primit acord de la *Academia de Științe din Cehoslovacia* pentru imprimarea discurilor „*Pátthe*” și a unor noi înregistrări folclorice. După 1934, an în care activitatea acesteia urma a se încheia definitiv, compania a fost restructurată, obținând licență pentru imprimarea discurilor „*Brunswick*”, „*Polydor*” și „*Siemens*”. În 1937, ea a fost preluată de creditorul *Banca de Comerț Cehoslovacă*, iar un an mai târziu de „*Melantrich*”, cea mai mare editură de cărți și reviste din Cehoslovacia. Cea din urmă a relansat cu succes *Compania „Esa*”, care și-a menținut eticheta până în 1946, când industria muzicală din Cehoslovacia a fost naționalizată.

Casa de discuri „Deutsche Crystalate”

Societatea cu răspundere limitată a luat ființă în 1928 la Berlin, ca filială a *Companiei manufacturiere „Crystalate Gramophone Record”* din Londra.

Întreprinderea germană a fost producătoare a discurilor cu eticheta „*Kristall*” și „*Imperial*”. Păstrându-și forma de proprietate, în 1933 numele său s-a modificat în „*Kristall-Schallplatten*” (*Casa de discuri „Kristall”*). Discurile „*Imperial*” au devenit populare, în primul rând, pentru prețul lor ieftin pe piață, fiind exportate, printre altele, în Regatul Țărilor de Jos. În 1934, eticheta este retrasă atât în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, cât și în Al Treilea Imperiu German. Doi ani mai târziu, aceasta își face din nou apariția, dar numai în spațiul german. În primăvara anului 1937, firma mamă, din Londra, este preluată de *Casa de discuri „Decca”*. Firma germană își continuă înregistrările până în luna august, în același an.

Compania de discuri „Decca”

„*Decca Record*” *Company Limited* s-a constituit la inițiativa lui **Edward Lewis** (1900-1980), fost agent de bursă. În realitate, compania a luat naștere în 1929 pentru a facilita activitatea *Societății cu răspundere limitată „British Brunswick*”, controlată de societatea-mamă „*Brunswick-Balke-Collender*” și de *Casa de discuri „Polyphon*”. La început, înregistrările sale au fost editate sub marca „*Decca*”.

În perioada 1934-1968, în Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord înregistrările „*Decca*” din Statele Unite au fost lansate pe etichetă

„*Brunswick*”, utilizată cu succes și pe bătrânul continent².

Societatea cu răspundere limitată „EMI”

Casa de discuri a fost înființată în martie 1931, prin fuziunea cu succes a companiilor britanice „*Columbia Graphophone*” și „*Columbia Phonograph*”, având ca președinte pe **Alfred Clark** (1873-1950) și director general pe **Louis Sterling**. Acest pas îndrăzneț a fost necesar pentru a elimina competiția dintr-o piață de desfacere amenințată cu micșorarea vânzărilor generate, fie și din cauza recesiunii economice mondiale. Încă de la început, mai noua companie s-a ocupat de producerea aparatelor de înregistrare și redare a sunetului, precum și a suporturilor de înregistrare aferente. A desfășurat activitate până în 2012.

Casa de discuri „Electrecord”

Istoria firmei „*Electrecord*” începe în anul 1932, când antreprenorul evreu **Nathan Mischozniki** cumpără din Germania câteva utilaje destinate înregistrărilor discografice. După ce le transportă

² Pentru detalii despre ramura „*Decca*” din Statele Unite, a se (re)vedea schița de monografie istorică a *Companiei „Brunswick Records”*.

la București și izbutește să le pună în funcțiune, preseză primul disc în octombrie 1934, cu Orchestra Bănățeană „Luță Ioviță”. Prima fabrică de discuri românească a fost denumită inițial „Perfection”, iar mai târziu „Homocord” și „Cristal”. În 1938 își schimbă din nou denumirea, devenind „Electrecord”. Neavând studio propriu de înregistrări, până în 1937 obiectul activității sale a constat în multiplicarea plăcilor provenite din străinătate, eventualele înregistrări ale unor artiști români fiind efectuate la *Casa de discuri „Kristall”*.

Societatea își oferea serviciile mai multor instituții și organizații: Radioului, Ministerului Propagandei, Societății Compozitorilor Români, filialelor locale ale caselor de discuri „Columbia” și EMI (Agenția „Odeon”), precum și acelor firme care doreau să-și aibă imprimate reclamele audio.

În 1948, societatea a fost naționalizată. Din 1956, în paralel cu plăcile din ebonită, firma începe imprimarea discurilor din policlorură de vinil.

„Electrecord” s-a impus timp de aproape șapte decenii pe piața discografică din România, toți marii artiști români din generațiile secolului XX colaborând cu această firmă.

Societatea cu răspundere limitată „Durium”

Societatea cu răspundere limitată „Durium” a fost consemnată în registrul firmelor sociale în nume colectiv din Ungaria amiralului regent Horthy, la 20 aprilie 1933. De-a lungul existenței sale efemere, ea și-a desfășurat activitatea cu intermitențe. La 1 iunie 1942, denumirea sa devine *Societatea cu răspundere limitată „Durium”* - *Kelen Péter Pál*. Pe lângă principalul obiect de activitate, anume imprimările discografice, firma s-a ocupat și cu serviciul de radiodifuziune, fiind proprietara unui studio. După terminarea celui de-Al Doilea Război Mondial, și-a reluat activitatea pentru început în regim de producție în serie mică, cu doar un singur aparat de imprimare, rămas intact de pe urma conflictului armat. Inițiativa de redresare s-a datorat în mare parte proprietarului de atunci, **Kelen Péter Pál**. Prin efortul său susținut au fost procurate încă două aparate de imprimare, marca *Telefunken*, provenite din captură de război. Odată cu reconstituirea studioului de radiodifuziune, edificarea a încă trei studiouri și punerea în funcțiune a celor două utilaje *Telefunken*, activitatea de imprimare din cadrul firmei s-a intensificat. Astfel, pe la mijlocul anului 1946, discurile unor renumiți artiști maghiari, precum: Karády Katalin (1910-1990), Kazal László (1911-1983), Nagy-Kovácsi Ilona (1910-1995), Kapitány Anna (născută în anii 1920-decedată pe la

1976) și Lantos Olivér (1917-?) au fost înregistrate exclusiv la *Casa de discuri „Durium”*, intrată în sfera de influență a *Magyar Központi Híradó Rt.*, care deținea și *Radiodifuziunea Maghiară*. Odată cu naționalizarea societății, la 20 august 1949, toate casele de discuri din Ungaria au fuzionat sub denumirea unică: *Tonalit Művek*, predecesoarea juridică a *Magyar Hanglemezzgyártó Vállalat*.

În afară de brandul *Durium*, numele lui **Kelen** a fost asociat cu mărcile de discuri *Patria* și *Ultravox*.

Casa de discuri „Patria”

Destinele *Companiei „Patria”* au fost strâns legate de numele lui **Kelen Péter Pál**, amintit anterior. În perioada 1936-1940, discurile cu această marcă au fost produse la *Fabrica de cablu și sârmă S.A.*, inițial filială a *Fabricii de cablu și sârmă „Felten și Guillaume” S.A.* din Budapesta.

Caracteristic discurilor marca „Patria” a fost așa-zisa serie etnografică, adică înregistrările unor interpretări realizate de cântăreți de muzică populară și balade; bocitoare; coruri; copii de la sate; instrumentiști populari care cântau la vioară, la flaut, la cimpoi, la tambură; de tarafuri și de povestitori. Astfel, publicul meloman din Regatul Ungariei, dar și cel din diaspora circumscrisă noilor realități geopolitice, a avut privilegiul de a audia, în premieră, muzică populară maghiară autentică. Au

fost înregistrate chiar și selecții ale unor culegeri de muzică populară maghiară din Ardeal și Moldova – din spațiul geografic locuit de ceangăi. Primele discuri din această categorie s-au pus în vânzare în 1939. Seria a fost întreruptă de cel de-Al Doilea Război Mondial.

O altă serie *Patria* a fost destinată înregistrărilor cu specific patriotic. De asemenea, compania a avut în vedere înregistrarea și păstrarea pentru posteritate a vocilor celor mai însemnați artiști maghiari, ale diferitelor coruri; acestea erau: de adulți, mixte, de bărbați, ale armatei, ale muncitorilor, ale copiilor și ale școlarilor.

Ca o curiozitate, amintim că, printre discurile produse în Regatul Ungariei, în perioada interbelică, enciclopediile de specialitate menționează doar mărcile *Patria*, *Patria-Ultravox* și *Radiola*. Precizăm că *Ultravox* a fost cu precădere marcă de patefon; numai discurile fabricate de firmă au purtat numele „Patria-Ultravox”.

Compania de gramofone și discuri „Radiola”

Societatea a luat ființă la Budapesta în anul 1937. Pe lângă coordonarea imprimărilor, a vânzărilor și a activităților artistice, aceasta dispunea de un studio și de o fabrică de produs discuri. Demn de remarcat este că „*Radiola*” se număra printre

puținele asociații din branșă, care avea un astfel de ansamblu în proprietatea aceleiași persoane, inginerul **Székely Pál**³.

În domeniul divertismentului, discurile „*Radiola*” au immortalizat vocile unor artiști experimentați ai perioadei: Lantos Olivér, Kazal László, Major Ida (1920-2005), Mezei Mária (1909-1983), Rácz Vali (1911-1997), Vécsey Ernő (1910-1977), Formația Ilosvay, Formația Martiny, Orchestra Len Hughes. Pe lângă aceștia, pe suporturile purtând această marcă, regăsim numele unor artiști din rândul starurilor de muzică cântată la gramofon: Fekete Pál (1900-1959), Sebő Miklós (1899-1970), Szántó Gyula (1908-?) și Cselényi József (1899-1949). O preocupare aparte a companiei a reprezentat-o imprimarea muzicii clasice maghiare, interpretate de instrumentiști maghiari și străini. Astfel, au fost editate, în premieră, piese instrumentale la care și-au dat concursul: Varga Tibor (1921-2003), Jancsin Ferenc (1912-?), Ungár Imre (1909-1972), Koréh

Endre (1906-1960), Zathureczky Ede (1903-1959), Telmányi Emil (1892-1988), Faragó György (1913-1944) ori Nikita Magaloff (1912-1992). Artiști maghiari cu renume, precum Anday Piroska (1903-1977) sau Pataky Kálmán (1896-1964), au devenit „interpreți ai Casei”, în timp ce *Orchestra Asociației Filarmonice* din Budapesta a contribuit la înregistrarea unor piese celebre. Un rol important la succesul dobândit de companie i-a revenit și *Orchestrai Radiola*, o formație instrumentală fondată de proprietar, formată din muzicieni maghiari renumiți. Dintre dirijorii care aveau contract cu *Radiola* îi remarcăm pe Ferencsik János (1907-1984), Friedl Frigyes (1888-?) și Majorossy Aladár (1908-?). Sub baghetele acestora au fost interpretate și înregistrate piese ale compozitorilor Erkel Ferenc (1810-1893), Franz Schubert (1797-1828), Piotr Ilici Ceaikovski (1840-1893) sau Gabriel Fauré (1845-1924). Multiplicările realizate în urma înregistrărilor au constituit o ofertă în premieră, dedicată publicului meloman și nu numai.

În 1949, *Casa de discuri „Radiola”* a fost lichidată juridic, fără a avea vreun succesor.

³ Székely Pál a mai fondat *Societatea pe acțiuni „Eternola”*, în 1926, specializată în fabricarea gramofonelor și în producerea prin presare a discurilor din ebonită. El a fost și reprezentantul general al *Companiei „Edison Bell”* în Regatul Ungariei. Până prin 1932, discurile aflate sub licență „*Edison Bell*”, dar și cele de producție proprie, au fost comercializate cu blazonul „*Eternola Edison Bell*”. În 1932 Székely a devenit director al reprezentanței generale a Casei de discuri „*Deutsche Christalate*”, cu sediul la Berlin-Reineckendorf. Printre meritele sale se numără lansarea gramofonului portabil „*Kristall*”. În același timp, societatea „*Eternola*” a continuat producerea discurilor de gramofon, de această dată purtând marca „*Kristall*”. Înregistrările s-au realizat, cu precădere, în studioul din Berlin, cu acompaniamentul unor orchestre germane.

Compania „Magyar Hanglemezgyártó Vállalat”

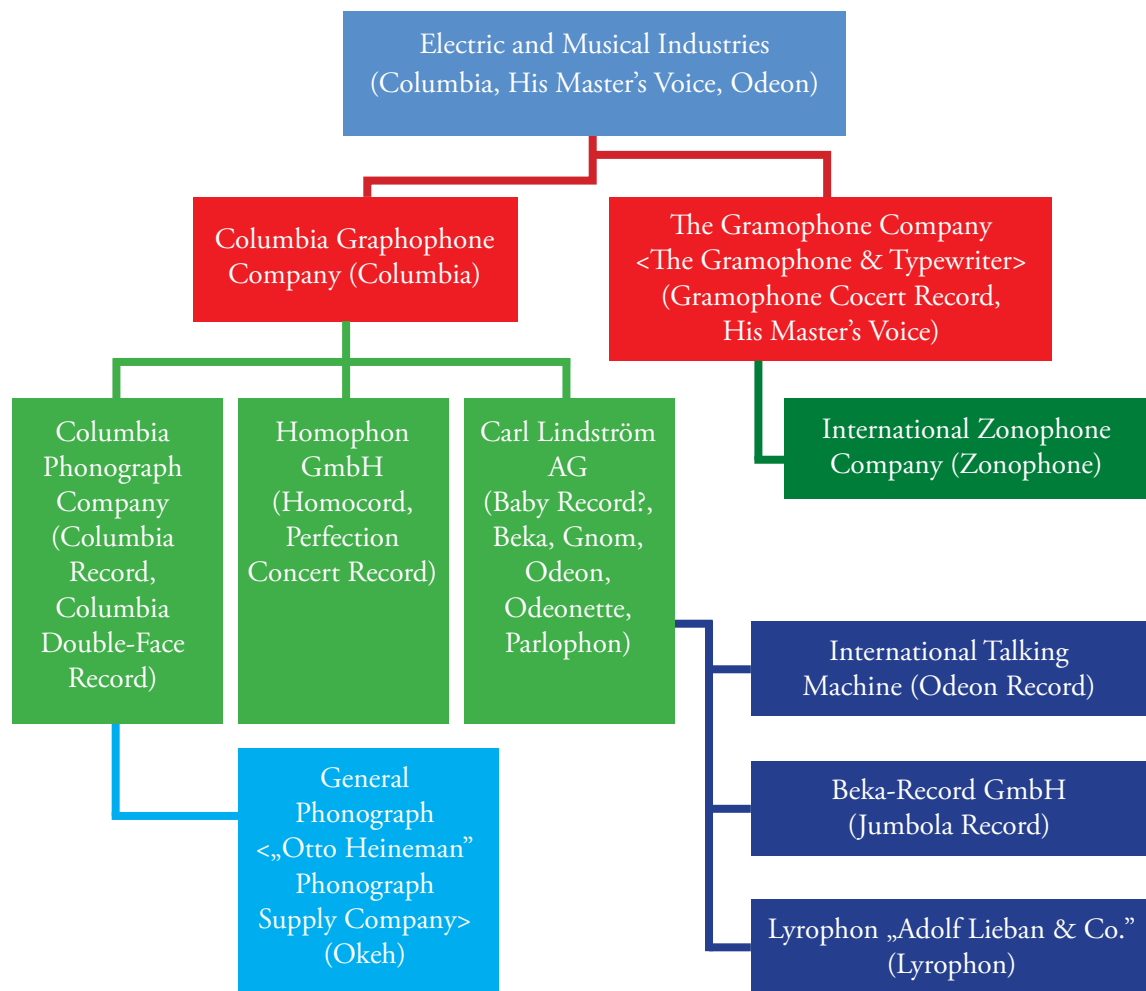
Casa de discuri din Ungaria a fost fondată în 1951 și a reprezentat singura companie cu drept de înregistrare discografică din perioada socialistă, de pe cuprinsul țării vecine. Pe la mijlocul anilor 1950, aceasta lansează marca „Qualiton”. Până la acea dată, etichetele discurilor imprimate de întreprindere purtau timbrul *Magyar Hanglemezgyártó Vállalat* sau abrevierea acesteia, *MHV*. Abia de pe la sfârșitul anilor 1950 eticheta aplicată indica numele noului brand: „Qualiton”. La început, titlul a fost întrebuințat la seriile de muzică populară maghiară, iar pe parcurs și pentru aparițiile de alt gen, precum muzică de operetă, melodii nostalgice, piese de tip cabaret. El s-a menținut în uz o perioadă de circa 10 ani. Din 1969-1970, eticheta „Qualiton” a fost utilizată numai pentru seriile de înregistrări din opere, de melodii țigănești și de muzică pop.

M.H.V.

Deutsche
Grammophon

Beka

Case de discuri celebre – relații de succesiune, fuziuni, repositionări pe piață (mărci editate)

Összefoglaló Summary Zusammenfassung Résumé Riassunto

A Körösvidéki Múzeum gramofonlemez-gyűjteménye

Összefoglaló

Az európai és amerikai gramofonhanglemez-gyártás szemelvényes történetét 1904-től 1964-ig felölelő, közel 180 sellaklemez számláló műszaki gyűjteményben számos hírneves, valamint Romániában kevésbé ismert gramofontársaság és lemezkiadó neve található, köztük Carl Lindström, Homophon, Polyphon, Deutsche Grammophon, Electrecord, Radiola, Durium, Columbia, Victor Talking Machine, The Gramophone Company, Brunswick vagy General Phonograph Corporation termékei. A viszonylag gazdag és sokszínű sorozat jónéhány ritkasággal büszkélkedhet. Így országos szinten a hasonló kulturális értékeket megőrző intézmények sorába tartozik, mint a jászvásári Ștefan Procopiu Tudományi és Technikatörténeti Múzeum, a brăilai I. Károly Múzeum vagy a ploiești-i Nicolae Simache Óramúzeum. A gyűjteményből kiemelhetők például a Baby Record, a Diadal Record, a Qualiton vagy akár a Patria Ultravox feliratú címkével ellátott lemezek.

A kollekció alapját az úgynevezett *régi gyűjtemény* jelentette 18 európai és egy amerikai kiadású hanglemezrel. Innen származnak az

értékes angol, német, magyar és amerikai analóg adathordozók: Columbia, Diadal Record, Gnom, Homocord, Odeon, Odeonette és Parlophon lemezek. A Körösvidéki Múzeum 1971. januári megnyitását követően a szerényebb mértékű adományozásoknak és beszerzéseknek köszönheti az állomány gyarapodását.

A legutóbbi évtizedekben mintegy 120 bakelitlemez került a gyűjteménybe részben belföldi vételezések, részben a borsi határállomáson a vámvizsgálat alkalmával elkobzott, majd átutalt hanglemezek révén. Valamennyi lemezárka – Durium Patria, Electrecord, His Master's Voice, Kristall, Imperial, Okeh, Victor – szerencsésen egészítette ki a *régi gyűjteményt*; így is a múzeum tulajdonában lévő legtöbb lemez a Columbia és a Lindström vállalataitól származik.

A sorozat gramofonlemezein olyan közismert korabeli előadók hangját örökítették meg az utókor számára, mint Louis Bauer, Dino Borgioli, Enrico Caruso, Amelita Galli-Curci, Maria Gentile, Selma Kurz, Riccardo Stracciari, Jaques Rotter, valamint a hazánkban népszerű Titi Botez, Gheorghe Ionescu (művésznevén Gion), Maria Lătărețu, Dorel Livianu, Ioan Luican, Jean Moscopol, Gică Petrescu és Maria Tănase. Szintén értéket képviselnek a művészeket kísérő zenekarok: a B.B.C. Wireless Symphony Orchestra, a Saxophon-Orchester Dobbri, a Dolphi Dauber's Jazz Symphonie & Tanzorchester, a Paul Godwin Orchestra, a

Johann Strauss and Symphony Orchestra, az Original Banater Kapelle, a New Queen's Hall Light Orchestra, a The Efim Schachmeister Jazz Symphonians, az Electrecord Szalonzenekar, az Elly Roman Zenekar, a H.M. Hönigsberg Tánczenekar, a Levici Zenekar, a Radio Néptánczenekar, vagy akár Banda Marci, Berkes Béla és fia, Makula Jancsi és Kurina Simi Cigányzenekara.

A történelem szakosztály műszaki gyűjteményének mikrobarázdás hanghordozóival azonban, a sellak törékenysége miatt, a látogató csak különböző szempontú válogatások eredményeként időszaki tárlatokon találkozhat intézményünk vagy akár az alárendelt emlékmúzeumok kiállítótermeiben.

A

durium

hanglemez meghódította a közönséget!

Mert:

- 1) Egy oldalon **két teljes zenedarabot** hoz
- 2) Nem törik, nem kopik, nem karcosodik
- 3) **Könyvű**, $\frac{1}{10}$ része más lemez súlyának
- 4) Legalább **két százszor** játszható
- 5) **Ó csó**, 75 lei, kb. más lemez árának a fele

lemezeg a következő lemezeket nálunk olvasóinknak, részint közismert slágerek, részint a legújabb, át még nálunk nem ismert világslágerek:

F-2 **He, a got a wife and family at home — Will you dance through life with me?** — Tango.

EN-23 **Too many tears** — Foxtrot.

When yuba plays the rumba on the tuba — Rumba.

GE-2 **Main Herz seht sich nach Liebe** Anita Ionilmből — Waltz.

Da bist Gmein Uck — Slow-fox.

T-78 **Sotto L. Ombrellino — Berrellino** — Foxtrot.

EN-27 **The sun has got his hat on — Hand me down mi walkin case** — Foxtrot.

T-25 **Fiesta — The peanut vendor** — Rumba.

B. D.-1 **The blue Danube — The blue Danube** — Waltz.

EN-9 **Goodnight Vienna — Mi sweet virginia** — Tango — Foxtrot.

F-1 **Yes Mr. Brown — Leave a little for me** — Foxtrot.

If you would learn to live — Waltz.

T-78 **Sotto L. Ombrellino — Berrellino** — Foxtrot.

Kérjük tehát az alábbi megrendelést kitölteni.

A lemezek ára darabonként 75 lejbe kerül. Olvasóink kívánságára szívesen vállalkozunk a lemezek elküldésére. Elégendő a szám jelzése, a darab megnevezése nem szükséges. Postaköltség fejében 10 darab lemez 18 lejé számítnak. Utánvéttel a lemez fölébe kerül a postaköltség. A lemezek kaphatók Váradon: **Pro Petric könyvkereskedés, Moskovits-Palota.**

Tek. Nagyvárad, Napló, ORADEA.

Huvelésük alapján megrendelem a következő „DURIUM” lemezeket:

drb. számú lemezt a 75 lei	drb. számú lemezt a 75 lei
drb. számú lemezt a 75 lei	drb. számú lemezt a 75 lei
drb. számú lemezt a 75 lei	drb. számú lemezt a 75 lei

Az ellenértékkel Lei (kértem beküldöttem, (kértem utánvéttel küldeni).

Kérem rjálva küldeni. 1933. Tisztelettel:

Név Pontos cím

Gramophone records of the History Department collection of the Muzeul Țării Crișurilor

Summary

The series of ebonite records was launched before 1971. The earliest nineteen records of this type, and belonging to the “old collection”, were manufactured at the renowned record labels of *Columbia*, *Carl Lindström* or *Homophon*, but also at lesser-known companies in Romania, like *Diadal*. The collection was gradually expanded through the years with records produced by other companies in Europe and the United States - *The Gramophone Company*, *Polyphon*, *Electrecord*, *Brunswick*, *Victor Talking Machine*, *General Phonograph Corporation*, etc., through confiscations by Customs, through donations and through individual purchase. This collection currently includes 176 records, notable for the diverse character of its repertoire: from classical music and folklore to entertainment music and vaudeville, from famous instrumental performers and soloists to established orchestras and some that are lesser-known in Romania. A comparative analysis of the collections

of the “Ștefan Procopiu” Science and Technique Museum in Iași, of the “Carol I” Museum in Brăila and of the “Nicolae Simache” Clock Museum in Ploiești enables us to conclude that a number of the records found in the collection of the Muzeul Țării Crișurilor, with the labels: *Baby Record*, *Diadal Record*, *Qualiton* and *Patria Ultravox*, are rare within the national museum heritage.

Among the soloists whose voices are recorded in the collection we would particularly identify: Louis Bauer, Dino Borgioli, Enrico Caruso, Amelita Galli-Curci, Maria Gentile, Selma Kurz, Riccardo Stracciari, Jaques Rotter, as well as Titi Botez, Gheorghe Ionescu (Gion), Maria Lătărețu, Dorel Livianu, Ioan Luican, Jean Moscopol, Gică Petrescu, Benone Sinulescu, Maria Tănase. Among the orchestras who have featured in these recordings we would single out: B.B.C. Wireless Symphony Orchestra, Saxophon-Orchester Dobbri, Dolphi Dauber's Jazz Symphonie & Tanzorchester, Paul Godwin Orchestra, Johann Strauss and Symphony Orchestra, Original Banater Kapelle, New Queen's Hall Light Orchestra, The Efim Schachmeister Jazz Symphonians, The Instrumental Orchestra of the Moldavian Soviet Socialist Republic and the „Electrecord” Saloon Orchestra, the Elly Roman Orchestra, the H.M. Hönigsberg Popular Music Orchestra, the Levici Orchestra, the Radio Popular Music Orchestra. The instrumentalists participating in the recording sessions have included: Børge Friis,

Banda Marci, Berkes Béla, Farkas Béla, Lukács Sándor, Magyari Imre, Makula Jancsi, Kozák Gábor, Kurina Simi, as well as Bugeanu, Ioviță and Constantin.

Although we speak of a historically, scientifically, technically and even artistically valuable museum collection illustrated by the artwork of the label applied on each individual record, as a result of the fragility of ebonite caused by the shellac in its composition, visitors can only admire the records within themed temporary exhibitions displayed in the museum's halls or within those of its subordinate memorial museums.

Die Schallplattensammlung der Abteilung für Technikgeschichte des Museums des Kreisch-Gebietes in Oradea (Großwardein)

Zusammenfassung

Die erste Sammlung von Schallplatten aus Ebonit wurde vor 1971 angelegt. Die ersten neunzehn Stücke dieser Kategorie, die zur „alten Sammlung“ gehören, wurden von berühmten Schallplattenherstellern wie *Columbia*, *Carl Lindström* oder *Homophon* aber auch von in Rumänien weniger bekannten Gesellschaften, wie *Diadal* hergestellt. Im Laufe der Zeit hatte sich die Sammlung schrittweise auch mit Platten anderer Schallplattenhersteller aus Europa und den Vereinigten Staaten, wie: *The Gramophone Company*, *Polyphon*, *Electrecord*, *Brunswick*, *Victor Talking Machine*, *General Phonograph Corporation* u.a.m. bereichert, und zwar durch Übereignung vom Zollamt, durch Schenkungen und Ankäufe von Privatpersonen. Zur Zeit zählt die Sammlung 176 Schallplatten, von einer großen Vielfalt was das Musikrepertoire und künstlerische

Wiedergabe betrifft, von der klassischen Musik, über Volksmusik, Unterhaltungsmusik, Couplets bis hin zu berühmten Musikern und Streichorchestern, die in unserer Kulturlandschaft weniger bekannt waren.

Im Zuge der vergleichenden Analyse, mit den Schallplatten Fabrikmarken, die sich in den Sammlungen des Technischen Museums „Ștefan Procopiu“ in Iași, des Museums „Carol I“ in Brăila und des Uhrenmuseums „Nicolae Simache“ in Ploiești befinden, gelangt der Verfasser zum Schluß, dass eine Reihe von Schallplatten aus dem Museumsfundus der Kreisregion, die die das Fabrikzeichen *Baby Record*, *Diadal Record*, *Qualiton* und *Patria Ultravox* führen, im nationalen musealen Erbe einen Seltenheitswert haben.

Von den Solisten deren Stimme auf den Tonträgern dieser Sammlung verewigt sind, befinden sich möchten wir hervorheben: Louis Bauer, Dino Borgioli, Enrico Caruso, Amelita Galli-Curci, Maria Gentile, Selma Kurz, Riccardo Stracciari, Jaques Rotter, sowie auch Titi Botez, Gheorghe Ionescu (Gion), Maria Lătărețu, Dorel Livianu, Ioan Luican, Jean Moscopol, Gică Petrescu, Benone Sinulescu, Maria Tănase.

Von den Orchestern die ihren Beitrag geleistet haben dass diese Schallplatten entstehen konnten seien hervorzuheben: B.B.C. Wireless Symphony Orchestra, Saxophon-Orchester Dobbri, Dolphi Dauber's Jazz Symphonie & Tanzorchester, Paul

Godwin Orchestra, Johann Strauss and Symphony Orchestra, Original Banater Kapelle, New Queen's Hall Light Orchestra, The Efim Schachmeister Jazz Symphonians, das Instrumentalarchester des Sozialistischen Sowjetrepublik Moldau, das Salonorchester „Electrecord“, das Orchester Elly Roman, das Schlagerorchester H. M. Hönigsberg, das Orchester Levici und das Orchester für Radiovolksmusik. Zu den Musikern die an den Tonaufnahmen teilgenommen haben, gehören: Børge Friis, Banda Marci, Berkes Béla, Farkas Béla, Lukács Sándor, Magyar Imre, Makula Jancsi, Kozák Gábor, Kurina Simi, sowie Bugeanu, Ioviță und Constantin.

Obwohl wir uns vor einer wertvollen musealen Sammlung befinden in Anbetracht ihrer geschichtlichen, wissenschaftlichen, technischen und künstlerischen Bedeutung, was die Gestaltung der Etiketten jeder einzelnen Platte betrifft, kann sie mit Rücksicht auf die Brüchigkeit des Ebonits wegen des Schellacks in seiner Zusammenstzung nur als zeitlich begrenzte Sonderausstellung im Ausstellungsbereich des Museums und seiner Aussenstellen gezeigt werden.

COLUMBIA

lemezén kaphatja a
„Művész murit“
 Fedák Sári - Király Ernő mulat
Keresem az Istent
„Bakagyerek hazaballag“
„Vén gitáros“
 című szenzációs dallokat.
 Éneklő: **Király Ernő.**

Kapható kizárólag
LŐRINCZ-cégnél
 Nagyvárad, Bémer-tér.
 Telefon 12-68

COLUMBIA **COLUMBIA** **COLUMBIA**

Disques pour gramophone de la collection du Département d'Histoire du Musée du Pays des Cris

Résumé

La série de disques en ébonite a été initiée avant l'année 1971. Les premières dix-neuf pièces de cette catégorie appartenant à l'ancienne "collection" ont été imprimées aux fameuses maisons de disques *Colombia*, *Carl Lindström* ou *Homophon*, mais aussi aux compagnies moins connues en Roumanie, comme *Diadal*. Le long des années la collection s'est enrichie graduellement avec des exemplaires imprimés par d'autres maisons de disques d'Europe et des États-Unis d'Amérique - *The Gramophone Company*, *Polyphon*, *Electrecord*, *Brunswick*, *Victor Talking Machine*, *General Phonograph Corporation* etc., par des transferts de la direction douanière, par des donations et acquisitions provenant des personnes physiques. À présent la collection comprend 176 disques caractérisés par une diversité du répertoire et de l'interprétation augmentée: de la musique classique et folklore à la musique de divertissement et couplets, des instrumentistes et solistes célèbres

aux orchestres consacrées ou moins connues dans notre zone culturelle. L'analyse comparative avec les marques gardées dans la collection du Musée de la Technique "Ștefan Procopiu" de Iassy, du Musée de Brăila "Carol I" et du Musée du Montre "Nicolae Simache" de Ploiești nous a permis d'arriver à la conclusion qu'une partie des disques trouvés dans la collection du Musée du Pays des Cris ayant le blason: *Baby Record*, *Diadal Record*, *Qualiton* et *Patria Ultravox* sont rares au niveau du patrimoine muséal national.

Parmi les solistes dont la voix est immortalisée sur les supports de stockage qui forment la collection, on remarque: Louis Bauer, Dino Borgioli, Enrico Caruso, Amelita Galli-Curci, Maria Gentile, Selma Kurz, Riccardo Stracciari, Jaques Rotter, ainsi que Titi Botez, Gheorghe Ionescu (Gion), Maria Lătărețu, Dorel Livianu, Ioan Luican, Jean Moscopol, Gică Petrescu, Benone Sinulescu, Maria Tănase. Entre les orchestres qui ont contribué à la réalisation de ces enregistrements, on met en évidence: B.B.C. Wireless Symphony Orchestra, Saxophon-Orchester Dobbri, Dolphi Dauber's Jazz Symphonie & Tanzorchester, Paul Godwin Orchestra, Johann Strauss and Symphony Orchestra, Original Banater Kapelle, New Queen's Hall Light Orchestra, The Efim Schachmeister Jazz Symphonians, L'Orchestre de musique populaire Radio. Les instrumentistes qui ont participé aux enregistrements ont été: Børge Friis, Banda Marci,

Berkes Béla, Farkas Béla, Lukács Sándor, Magyari Imre, Makula Jancsi, Kozák Gábor, Kurina Simi ainsi que Bugeanu, Ioviță et Constantin.

Quoique nous soyons devant une collection muséale valeureuse du point de vue historique, scientifique, technique et même artistique en ce qui concerne la graphique de l'étiquette appliquée à la chaque pièce séparément, à cause de la fragilité de l'ébonite due au shellac de leur composition, les visiteurs ont la possibilité d'admirer les disques seulement dans le cadre des expositions temporaires ayant ce thème, étalés dans les salles du Musée du Pays des Cris ou des musées mémoriaux.

Mașini de cântat

Odeon

*Ultimele modele construite
pe baza radioelectricității*

FAST DEPOZIT IN PERMANENTĂ

Plăci ODEON

Inregistrări electrice
Cel mai reputați artiști
Cele mai bune
orchestre
*

Ultimele succese

**Vânzare în
RATE LUNARE**

Reprezentanța Generală a Uzinelor ODEON
BUCUREȘTI, Calea Victoriei, No. 79
Sucursale: *B-dul Elisabeta, No. 1*
Strada Bărăției, No. 52
CLUJ, Strada Memorandului, No. 16

DEPOZITARI IN TOATE ORAȘELE DIN ȚARĂ

Dischi di grammofono della collezione della Sezione di Storia del Museo Țării Crișurilor

Riassunto

La serie di dischi di ebaniteè stata avviata prima del 1971. Le prime diciannove canzoni di questa categoria appartenente alla “vecchia collezione” sono state incise presso le rinomate case discografiche *Columbia*, *Carl Lindström* e *Homophon*, ma anche presso alcune case meno conosciute in Romania, come *Diadal*. Nel corso degli anni, la collezione si è arricchita con altri esemplari usciti presso altre case discografiche provenienti da Europa e dagli Stati Uniti d’America – *The Gramophone Company*, *Polyphon*, *Electrecord*, *Brunswick*, *Victor Talking Machine*, *General Phonograph Corporation* ecc., tramite trasferimenti dalla direzione delle dogane, attraverso donazioni e acquisti da privati. Si compone attualmente di 176 dischi, caratterizzati da un grande varietà repertoriale ed interpretativa: dalla musica classica e folklore alla musica d’intrattenimento e couplet, dagli strumentisti e solisti celebri alle famose orchestre e meno conosciute nella nostra area

culturale. L’analisi comparata con marchi custoditi nella collezione del Museo della Tecnica “Ștefan Procopiu” di Iassy, del Museo di Brăila “Carol I” e del Museo dell’Orologio “Nicolae Simache” di Ploiești, ci ha permesso di concludere che alcuni dei dischi della collezione del Museo Țării Crișurilor recanti i marchi *Baby Record*, *Diadal Record*, *Qualiton* e *Patria Ultravox* sono raramente diffusi nel patrimonio museale del paese.

Tra i cantanti la cui voce si trova immortalata sui supporti di memorizzazione che compongono la collezione, possiamo ricordare: Louis Bauer, Dino Borgioli, Enrico Caruso, Amelita Galli-Curci, Maria Gentile, Selma Kurz, Riccardo Stracciari, Jaques Rotter, come anche Titi Botez, Gheorghe Ionescu (Gion), Maria Lătărețu, Dorel Livianu, Ioan Luican, Jean Moscopol, Gică Petrescu, Benone Sinulescu, Maria Tănase. Tra le orchestre che hanno dato il loro contributo alla realizzazione di questi dischi si evidenziano: B.B.C. Wireless Symphony Orchestra, Saxophon-Orchester Dobbri, Dolphi Dauber’s Jazz Symphonie & Tanzorchester, Paul Godwin Orchestra, Johann Strauss and Symphony Orchestra, Original Banater Kapelle, New Queen’s Hall Light Orchestra, The Efim Schachmeister Jazz Symphonians, l’Orchestra strumentale della Repubblica Sovietica Socialista Moldava e l’Orchestra di salotto “Electrecord”, l’Orchestra Elly Roman, l’Orchestra de musica leggera H.M. Hönigsberg, l’Orchestra Levici, l’Orchestra di

musica popolare Radio. I musicisti che hanno partecipato alle registrazioni erano: Børge Friis, Banda Marci, Berkes Béla, Farkas Béla, Lukács Sándor, Magyari Imre, Makula Jancsi, Kozák Gábor, Kurina Simi, come pure Bugeanu, Iovița e Constantin.

Anche se ci troviamo di fronte ad una collezione museale preziosa dal punto di vista storico, scientifico, tecnico e anche artistico per quello che riguarda la grafica delle etichette applicate su ciascun oggetto in parte, a causa della fragilità dell'ebanite dovuta alla gommalacca che si trova nella sua composizione, i visitatori hanno l'opportunità di ammirare i dischi solo in qualche mostra temporanea nelle sale del museo oppure in quelle dei musei memoriali subordinati.

DURIUM hanglemez hajlékony, nem törik

Előfizetőink gyakran fordulnak hozzánk azaz a kérdéssel, hogy milyen rádió, gramofon, gramofonlemezeket vegyünk és kérjük, mondjunk véleményét a legújabb gramfonlemezekről is.

Most került Romániában forgalomba az a hanglemez, amely

árban, kivitelben, tartalomban egyaránt forradalmat jelent a gramofonlemezek piacán. Forgatomba kerültek dr. H. T. Beom egyetemi tanár szabadalmazott anyagából készített

DURIUM HANGLEMEZEK

DURIUM hanglemez mosható, ned- vesség iránt nem érzékeny

A DURIUM hanglemez előnye:

A Duriium-hanglemezek minden gépen, minden tüvel kristálytiszta hangon szólalnak meg.

Minden lemezen két teljes zeneszám van és a lá minden kezdet nélkül jár át az előzőről a másikra.

Több százszor lehet egy lemezt játszani.

Súlyuk 1/2-ed része a más rendes lemezeknek.

(Kb. 40 darab megy 1 kilóra.)

És ami a fő, egy lemez ára

75 LEI

Ezeknek a lemezeknek előfizetőink számára való kiszolgálását mi vállaltuk, azzal a kikötéssel, hogy megbírálnak minden forgalomba kerülő lemezt és olvasóinknak küldörlög azokat ajánljuk megvásárolni, melyek tartalmukban és kivitelükben egyaránt elsőrangúak.

DURIUM hanglemez nem kopik nem karcolódik és könnyű

Az évd legújabb sikerei:

En—12. Auf Widersehen my dear-rain on the roof (Foxtroff).

M—1. What more can I ask-brighter than the sun (Foxtroff).

Ge—26. Liebe war es nie-warum? (Tangó).

Ge—25. Siundenlang-Tagenlang was ist denn dabei? (Waltz).

Wenn mann sich leicht verliebt! „Der Frechdachs“ című filmből.

Ge—25. Taboo, Taboo I don't want to go to bed (Foxtroff).

Egy Duriium-lemez ára mely két zeneszámot tartalmaz, 75 lei.

Posta- és csomagolási-díj fejében 12 lelt számunk fel (10 lemez egy). Utánvételel is küldjük, azonban ez megdrágítja a költségét 5 lelt a ezért ajánljuk a postaköltségek előzetes beküldését. Amennyiben a küldeményt, az 10 lelt fölbel küldön be.

Sziveskedjen az athen megrendelő lapát kitöltve hozzánk beküldeni.

A Duriium-lemezek kaphatók Oradeán, szintén 75 lelt árban **Pro Patria könyvtáraként**

Oradea, Reg. Ferdinand, (Moskovits-palota).

A megrendelésnél kérjük a lemez számát is közölni

DURIUM hanglemez több százszor játszható

Tek **Nagyvárad** Napló, **ORADEA.**

Hirdetésük alapján megrendelem a következő „DURIUM” lemezeket:

drb. számú lemezt a 75 lei	drb. számú lemezt a 75 lei
drb. számú lemezt a 75 lei	drb. számú lemezt a 75 lei
drb. számú lemezt a 75 lei	drb. számú lemezt a 75 lei

Az ellenértéket le: postán beküldöttem, (kérem utánvételel küldeni).

(kérem ajánlva küldeni). 1933. Tisztelettel:

Név: Pontos cím:

Catalog

Fața A Conținut: *La Marseillaise*Acompaniament: *Columbia Band*

Producător: Compania americană „Columbia Phonograph”

Datare: circa (în continuare, se va cita c.) 1906-1908

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune (cu referință la **diametru**): 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: A 81

Proveniență: Transfer Vama Borș (1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/23

Fața B Conținut: *Tus Ojos Valse*Compozitor: *Emiliano Correa*Acompaniament: *Banda Española*

Producător: Compania americană
„Columbia Phonograph”

Datare: 1910

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: D 4287

Proveniența: Transfer Vama Borș
(1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/18

Fața A

Conținut: *Mignon*, operă în trei acte

Aria: *Non conosci il bel suol*

Compozitor: *Ambroise Thomas*

Solistă: *B. Costa-Marrugat*

Fața B

Conținut: *Mignon*, operă în trei acte

Aria: *In veder l'amata stanza*

Compozitor: *Ambroise Thomas*

Solistă: *B. Costa-Marrugat*

Fața A

Conținut: *Goiserer Schuhplattler, 1. Teil*
 Acompaniament: *Wiener Bürgerkapelle*

Producător: Compania americană „Columbia Phonograph”

Datare: 1913

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: E1188

Proveniența: Transfer Vama Borș (1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/3

Fața B

Conținut: *Goiserer Schuhplattler, 2. Teil*
 Acompaniament: *Wiener Bürgerkapelle*

Producător: Compania americană „Columbia Graphophone”

Datare: c. 1913-1914

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: E 1999

Proveniența: Transfer Vama Borș (1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/16

Fața A

Conținut: *Einer für die Alten (Ländler)*
Acompaniament: *Original Oberländler Kapelle, Nürnberg*

Fața B

Conținut: *Waldbleamerl*
Acompaniament: *Steirische Kapelle*

Fața A

Conținut: *Wien bleibt Wien Marsch*
 Compozitor: *Johann Schrammel*
 Solist instrumentist: *Fred Kornau (fluiet)*
 Acompaniament: *Orchesterbegleitung*

Producător: Compania americană „Columbia Graphophone”

Datare: 1915

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: E2330

Proveniența: Transfer Vama Borș (1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/14

Fața B

Conținut: *Hoch- und Deutschmeister Marsch*
 Compozitor: *Dominik Ertl*
 Solist instrumentist: *Fred Kornau (fluiet)*
 Acompaniament: *Orchesterbegleitung*

Producător: Compania americană
„Columbia Graphophone”

Datare: c. 1913-1915

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: E 902

Proveniența: Transfer Vama Borș
(1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/11

Fața A

Conținut: *Habt acht (Marsch)*

Acompaniament: *Mürzzuschlager Eisenbahnkapelle*

Fața B

Conținut: *In lauschiger Nacht Walzer*

Compozitor: *Carl Michael Ziehrer*

Acompaniament: *Inft., Regt. No. 51*

Fața A Conținut: *The Gypsy*Compozitor și textier: *Theodor Wottitz*Acompaniament: *Orchestra Berkes Béla***Producător:** Compania americană „Columbia Graphophone”**Datare:** c. 1913-1915**Materiale:** ebonită, celuloză, cerneală tipografică**Dimensiune:** 10 inch (25,4 cm)**Număr catalog:** A 1519**Proveniența:** Transfer Vama Borș (1993)**Înregistrare:** 1995**Număr inventar:** 16.733/15**Fața B**Conținut: *Spoon Time*Compozitor: *Albert Von Tilzer*Acompaniament: *Orchestra Berkes Béla*

Producător: Compania americană
„Columbia Graphophone”

Datare: 1917

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: A 2387

Proveniența: Transfer Vama Borș
(1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/13

Fața A

Conținut: *Waterson Hits, Introducing: "I'm Crazy Over Every Girl In France"; "In San Domingo"; "I Hate To Lose You", Fox-Trot*
Compozitori: *Pete Wendling, Jack Wells, Ted Snyder și Archie Gottler*
Acompaniament: *Prince's Band*

Fața B

Conținut: *Over there, Introducing: "My Boy"; "It Must Be The Spirit of Seventy-Six", One-step*
Compozitori: *George M. Cohen, Jack Norworth și Arthur N. Green*
Acompaniament: *Prince's Band*

Fața A

Conținut: *Lesz maga juszti is az enyém!*

Compozitor: *Eisemann Mihály*

Solist: *Thomee Károly*

Acompaniament: *Berkes Béla*

Producător: Compania americană „Columbia Phonograph”

Datare: c. 1927-1929

Varietate: înregistrare realizată electric

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 10134-F

Proveniența: Colecția veche

Înregistrare: 1983

Număr inventar: 11.675

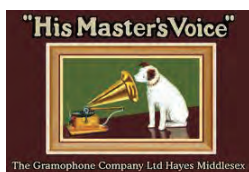
Fața B

Conținut: *Szeret-e még?*

Compozitor: *Eisemann Mihály*

Solist: *Thomee Károly*

Acompaniament: *Berkes Béla*

Producător: The Gramophone Company, filiala din Cehoslovacia

Datare: c. 1920-1923

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: DB 684

Proveniența: nu este consemnată în *Registrul inventar*

Înregistrare: 1999

Număr inventar: 17.912/3

Fața A

Conținut: *Arie aus „Nordstern“*
 Compozitori: *Giacomo Meyerbeer*
 Solistă: *Selma Kurz*
 Acompaniament: *Orchestra*

Fața B

Conținut: *Lakmé, operă în trei acte*
 Aria: *Glöckchen*
 Compozitori: *Léo Delibes*
 Solistă: *Selma Kurz*
 Acompaniament: *Orchestra*

Fața A

Conținut: *Kedves anyám ne írj nekem*

Solist: *Király Ernő, acompaniat de orchestră*

Fața A

Conținut: *Nem tudok én neked csak virágot adni*

Solist: *Király Ernő, acompaniat de orchestră*

Producător: Compania „Carl Lindström”,
succesor juridic al „International Talking
Machine”

Datare: 1912

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 15727; 15729

Proveniența: nr. contabil 10358

Înregistrare: 1973

Număr inventar: 5.444/15

Producător: Compania „Carl Lindström”

Datare: c. 1920

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: O-8029 (Rxx 76205)

Proveniența: Transfer Vama Borș (2000)

Înregistrare: 2000

Număr inventar: 18.237/11

Fața A

Conținut: *Ein Traum*

Compozitori: *Edward Grieg*

Solistă: *C. Richard Tauber*

Acompaniament: *Orchesterbegleitung*

Fața B

Conținut: *Der Lenz*

Compozitori: *E. Hilldach*

Solistă: *C. Richard Tauber*

Acompaniament: *Orchesterbegleitung*

Fața A

Conținut: *Erst kommt der Frühling, dann kommt die Liebe Shimmy a.d. Optte: „Madame Flirt“*

Compozitor: *Walter Bromme*

Solist instrumentist: *Dajos Béla, pe numele adevărat Leon Golzmann (vioară)*

Acompaniament: *Künstler-Kapelle*

Producător: Compania „Carl Lindström”

Datare: c. 1922-1925

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: AA 79811, AA 79812

Proveniența: nu este consemnată în Registrul inventar

Înregistrare: 1999

Număr inventar: 17.909

Fața B

Conținut: *Das kannst du machen Kind, wenn wir geschieden sind Shimmy a.d. Optte: „Madame Flirt“*

Compozitor: *Walter Bromme*

Solist instrumentist: *Dajos Béla (vioară)*

Acompaniament: *Künstler-Kapelle*

Producător: Compania „Carl Lindström”

Datare: c. 1922-1923

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: P. 1444

Proveniența: nu este consemnată în
Registrul inventar

Înregistrare: 1999

Număr inventar: 17.908/1

Fața A

Conținut: *Darling, Foxtrot*

Compozitor: *Chris Schonberg*

Textier: *Arthur Jackson*

Solist instrumentist: *Marek Weber*

Fața B

Conținut: *Make believe, Fox*

Compozitor: *Jack Shilkret*

Solist instrumentist: *Marek Weber*

Fața A

Conținut: *Ouverture zur Oper „Orpheus in der Unterwelt“, 1. Teil*

Compozitor: *Jacques Offenbach*

Aranjor: *Carl Binder*

Solist instrumentist: *Dajos Béla (vioară)*

Producător: Compania „Carl Lindström”

Datare: c. 1922-1925

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: AA 79989 (O-7048), AA 79990 (O-7048)

Proveniența: Transfer Vama Borș (2000)

Înregistrare: 2000

Număr inventar: 18.237/5

Fața B

Conținut: *Ouverture zur Oper „Orpheus in der Unterwelt“, 2. Teil*

Compozitor: *Jacques Offenbach*

Aranjor: *Carl Binder*

Solist instrumentist: *Dajos Béla (vioară)*

Producător: Compania „Carl Lindström”

Datare: c. 1925-1926

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 6 inch (15,24 cm)

Număr catalog: O-160

Proveniența: Colecția veche

Înregistrare: 1983

Număr inventar: 11.691

Fața A

Conținut: *Bambalina*
Compozitor: *Vincent Youmans*
Textier: *Herbert Stothart*
Acompaniament: *Orchester*

Fața B

Conținut: *Mein Vetter Nick, One-step*
Textier: *Tom Burns*
Acompaniament: *Orchester*

Fața A

Conținut: *Zsuzsika kedves...*, *Charleston*

Compozitor: *Farkas Imre*

Acompaniament: *Saxophon-Orchester Dobbri*

Producător: Compania „Carl Lindström”,
succesor juridic al Beka-Rekord

Datare: c. 1925-1926

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 33692, 33693

Proveniența: nr. contabil 10358

Achiziție: 1973

Număr inventar: 5.444/2

Fața B

Conținut: *Budapest*

Compozitor: *Guéza Chorin*

Acompaniament: *Saxophon-Orchester Dobbri*

Producător: Casa de discuri „Polyphon”,
succesor juridic al „Deutsche Grammophon”

Datare: 1923

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: B. 20150, B. 20151

Transfer: Vama Borș (2000)

Înregistrare: 2000

Număr inventar: 18.237/10

Fața A

Conținut: *IX. Symphonie, 1. Satz, Allegro ma non troppo un poco maestoso, I. Part*

Compozitor: *Ludwig van Beethoven*

Dirijor: *Bruno Seidler-Winkler*

Acompaniament: *Neues Symphonie Orchester*

Fața B

Conținut: *IX. Symphonie, 1. Satz, Allegro ma non troppo un poco maestoso, II. Part*

Compozitor: *Ludwig van Beethoven*

Dirijor: *Bruno Seidler-Winkler*

Acompaniament: *Neues Symphonie Orchester*

Fața A

Conținut: *Ca c'est Paris, One-step*

Compozitor: *José Padilla Sánchez*

Acompaniament: *The Efim Schachmeister Jazz Symphonians*

Editor: *Francis Salabert, Paris*

Fața B

Conținut: *Spring-time-flirt, Fox-trot-intermezzo*

Compozitor: *Jean de Smetzky*

Acompaniament: *The Efim Schachmeister Jazz Symphonians*

Editor: *Hubert Jongen, Verviers*

Producător: Casa de discuri „Polyfon”,
succesor juridic al „Deutsche Grammophon”,
subsidiara din Viena

Datare: c. 1925-1927

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: B. 41649, B. 41650

Proveniența: nu este consemnată în
Registrul inventar

Înregistrare: 1999

Număr inventar: 17.910/3

Producător: Casa de discuri „Polyfon”,
succesor juridic al „Deutsche Grammophon”,
subsidiara din Viena

Datare: 1928

Varietate: înregistrare realizată electric,
„Serie Polyfar R”

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: B. 50411, B. 50412

Proveniența: nu este consemnată în
Registrul inventar

Înregistrare: 1999

Număr inventar: 17.910/4

Fața A

Conținut: *Gold und Silber, Walzer, I. Teil; Gold and Silver; Oro y Plata*

Compozitor: *Franz Lehár*

Acompaniament: *Symphonic Orchestra*

Fața B

Conținut: *Gold und Silber, Walzer, II. Teil; Gold and Silver; Oro y Plata*

Compozitor: *Franz Lehár*

Acompaniament: *Symphonic Orchestra*

Fața A

Conținut: *Haidhauser Ländler*

Acompaniament: *Kapelle Peuppus*

Producător: Compania „Victor Talking Machine”

Datare: 1917

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 69545

Proveniența: Transfer Vama Borș (1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/8

Fața B

Conținut: *Haidhauser Ländler*

Acompaniament: *Bayrisches Inf.-Leib-Reg.*

Producător: Societatea cu răspundere limitată
„Homophon”

Datare: c. 1924-1926

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: P.C. 70103, P.C. 70104

Proveniența: nu este consemnată în
Registrul inventar

Înregistrare: 1988

Număr inventar: 13.677

Fața A

Conținut: *Adio*

Versuri: *Mihai Eminescu*

Solist: *Iancu Marinescu*

Acompaniament: *Orchestra Barbu și Dănică Ciolac*

Fața B

Conținut: *Mai am un singur dor*

Versuri: *Mihai Eminescu*

Solist: *Iancu Marinescu*

Acompaniament: *Orchestra Barbu și Dănică Ciolac*

Fața A

Conținut: *Gyászba van a falu népe*

Solist: *Rózsa S. Lajos*

Acompaniament: *ifj. Berkes Béla zenekara*

Fața B

Conținut: *Nem férhet a falu tőlem*

Compozitor: *dr. Fráter Béla*

Solist: *Rózsa S. Lajos*

Acompaniament: *ifj. Berkes Béla zenekara*

Producător: Casa de discuri „Diadal”

Datare: c. 1907-1908

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: D 762

Proveniența: Colecția veche

Înregistrare: 1983

Număr inventar: 16.733/8

Producător: Fabrica de discuri din Aprelevka

Date: c. 1953-1956

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: B 17627, B 17628

Proveniență: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.827

Fața A

Conținut: *Of, leliço, Mărioară (cîntec popular moldovenesc)*

Solist: *Evgeni Ureche*

Acompaniament: *Orchestra instrumentală a Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești*

Dirijor: *Vladimir Baronciuc*

Fața B

Conținut: *Bună-i brînza din burduf (cîntec popular moldovenesc)*

Solist: *Evgeni Ureche*

Acompaniament: *Orchestra instrumentală a Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești*

Dirijor: *Vladimir Baronciuc*

Fața A

Conținut: *Bummel-Petrus (Intermezzo)*

Compozitor: *Max Werner-Kersten*

Acompaniament: *Künstlerkapelle Albert Dajos*

Producător: General Phonograph Corporation

Datare: 1927

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: 85001

Proveniența: Transfer Vama Borș (1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/19

Fața B

Conținut: *Dornröschens Brautfahrt (Charakterstück)*

Compozitor: *Max Rhode*

Acompaniament: *Künstlerkapelle Albert Dajos*

Producător: Compania britanică
„Columbia Graphophone”

Datare: 1924

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: L 1469

Proveniența: Transfer Vama Borș (2000)

Înregistrare: 2000

Număr inventar: 18.237/9

Fața A

Conținut: *Pagliacci – Selection, Part 1.*

Compozitor: *Ruggiero Leoncavallo*

Acompaniament: *New Queen's Hall Light Orchestra*

Dirijor: *Alick MacLean*

Fața B

Conținut: *Pagliacci – Selection, Part 2.*

Compozitor: *Ruggiero Leoncavallo*

Acompaniament: *New Queen's Hall Light Orchestra*

Dirijor: *Alick MacLean*

Fața A

Conținut: *Faust, operă în cinci acte*

Aria: *Dio Possente*

Compozitor: *Charles Gounod*

Solist: *Riccardo Stracciari*

Acompaniament: *Orchestra*

Dirijor: *Giorgio Polacco*

Producător: Compania britanică „Columbia Graphophone”

Datare: c. 1924-1925

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: 7353

Proveniența: Transfer Vama Borș (2000)

Înregistrare: 2000

Număr inventar: 18.237/13

Fața B

Conținut: *Traviata, operă în cinci acte*

Aria: *Di Provenza il mar il soul*

Compozitor: *Giuseppe Verdi*

Solist: *Riccardo Stracciari*

Acompaniament: *Orchestra*

Dirijor: *Giorgio Polacco*

Producător: Compania britanică „Columbia Graphophone”

Datare: 1925

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 12 inch (30,5 cm)

Număr catalog: 11804

Proveniența: Transfer Vama Borș (1993)

Înregistrare: 1995

Număr inventar: 16.733/20

Fața A

Conținut: *Das Mädchen am Bodensee, Walzerlied, 1 Teil*

Compozitor: *Peter Lange-Müller*

Acompaniament: *P. Müller's Banater Kapelle*

Fața A

Conținut: *Das Mädchen am Bodensee, Walzerlied, 2 Teil*

Compozitor: *Peter Lange-Müller*

Acompaniament: *P. Müller's Banater Kapelle*

Fața A

Conținut: *Iubirea ta e-o fericire ce mă doare* (compozitor: Sanders)

Versuri: *Nicolae Kirîțescu*

Solist: *Jean Moscopol, pe numele adevărat Ioan Moscu*

Acompaniament: *Banjo și piano*

Fața B

Conținut: *Balada Fumului de țigară*

Versuri: *Nicolae Kirîțescu*

Solist: *Jean Moscopol*

Acompaniament: *Banjo și piano*

Atribuire: Compania „Columbia Graphophone”, succesor juridic al Societății cu răspundere limitată „Homophon”

Datare: 1929

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: R. 4-11018

Proveniența: Colecția veche

Înregistrare: 1983

Număr inventar: 11.681

Atribuire: Compania britanică „Columbia Graphophone”, succesor juridic al Companiei „Carl Lindström”

Datare: c. 1929-1930

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: B.13006

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.829

Fața A

Conținut: *Kinek a szőke, kinek a barna, Charleston*

Compozitori: *Hubay Albert și Vörös Feri*

Textier: *Farkas Rezső*

Solist: *Sebő Miklós*

Acompaniament: *Dobbrí saxophon zenekara*

Fața B

Conținut: *Tudom, hogy eszedbe jutok Babám*

Textier: *Vértess Henrik*

Solist: *Sebő Miklós*

Acompaniament: *Dobbrí saxophon zenekara*

Fața A

Conținut: *Irgendwo auf der Welt, Slowfox a.d. Tonfilm „Ein Blonder Traum“*

Compozitor: *Werner Richard Heymann*

Textier: *Robert Gilbert*

Solist: *Kurt Mühlhardt*

Acompaniament: *Oscar Joost und sein Orchester*

Producător: Casa de discuri „Deutsche Crystalate”

Datare: 1933

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 3313

Proveniența: nu este consemnată în *Registrul inventar*

Înregistrare: 1999

Număr inventar: 17.898/1

Fața B

Conținut: *Irgendwo auf der Welt, Slowfox a.d. Tonfilm „Ein Blonder Traum“*

Compozitor: *Werner Richard Heymann*

Textier: *Walter Reisch*

Solist: *Kurt Mühlhardt*

Acompaniament: *Oscar Joost und sein Orchester*

Atribuire: Casa de discuri „Decca”, succesor juridic al Casei de discuri „Deutsche Crystalate”

Datare: c. 1940-1942

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 17335

Proveniența: nu este consemnată în *Registrul inventar*

Înregistrare: 1999

Număr inventar: 17.900

Fața A

Conținut: *Ich bin heute ja so verliebt, Lied u. Langsam Walzer a.d. film „Operette”*

Compozitor: *Willy Schmidt-Gentner*

Textier: *Hans Fritz Beckmann*

Solist: *Rudi Rischbeck*

Acompaniament: *Rudi Rischbeck mit seinem Orchester*

Fața B

Conținut: *Die Reblaus!, Wiener Lied a.d. film „Sieben Jahre Pech”*

Compozitor: *Karl Föderl*

Textier: *Hans Fritz Beckmann*

Solist: *Ernst Marischka*

Acompaniament: *Rudi Rischbeck mit seinem Orchester*

Fața A

Conținut: *Melodische Rhythmen, 6 Folge - 1. Teil; Aus dem Film „Wir machen Musik“: Wir machen Musik - Mein Herz hat heut' Premiere*

Compozitor: *Peter Igelhoff și Adolf Steimel*

Acompaniament: *Börge Friis, Piano mit seinen Rhythmikern*

Atribuire: Casa de discuri „Decca”, succesor juridic al Companiei „Brunswick Records”

Datare: c. 1942

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 82251

Proveniența: nu este consemnată în *Registrul inventar*

Înregistrare: 1999

Număr inventar: 17.899

Fața B

Conținut: *Melodische Rhythmen, 6 Folge - 2. Teil; Aus dem Film „Wir machen Musik“: Ich hab' Dich und Du hast mich - Wann wirst Du wieder bei mir sein?*

Compozitor: *Peter Igelhoff și Adolf Steimel*

Acompaniament: *Börge Friis, Piano mit seinen Rhythmikern*

Atribuire: EMI, succesor juridic al Companiei britanice „Columbia Graphophone”

Datare: 1932

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: A 199607; înregistrat la Berlin

Proveniența: Colecția veche

Înregistrare: 1983

Număr inventar: 11.682

Fața A

Conținut: *Vecina mea de vis-à-vis*

Compozitor și textier: *Eugen Mirea*

Solist: *Gioni*

Acompaniament: *Orchestra Levici*

Fața B

Conținut: *Vecina mea de vis-à-vis*

Compozitor și textier: *Ion Vasilescu*

Solist: *Gioni*

Acompaniament: *Orchestra Levici*

Fața A

Conținut: *Săraca Păpușica – Tango*

Compozitor: *Ion Vasilescu*

Textier: *Nicolae Constantinescu și Nicolae Vlădoianu*

Solist: *Titi Botez*

Acompaniament: *Orchestra Hönigsberg*

Fața B

Conținut: *Spune-mi unde, când și cum – Tango*

Compozitor: *Ion Vasilescu*

Textier: *Nicolae Constantinescu și Nicolae Vlădoianu*

Solist: *Titi Botez*

Acompaniament: *Orchestra Hönigsberg*

Atribuire: EMI, succesor juridic al Companiei britanice „Columbia Graphophone”

Datare: c. 1934

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 277060; imprimat la Paris

Proveniența: Colecția veche (primul exemplar al colecției)

Înregistrare: 1983

Număr inventar: 11.683

Proveniența: Florica Mocan, Oradea (cel de-al doilea exemplar al colecției)

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.819

Atribuire: EMI, succesor juridic al Companiei britanice „Columbia Graphophone”, Reprezentanța și atelierul de producție din Regatul Ungariei

Datare: 1936

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: A197513b, A197528b

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Înregistrare: 2012

Număr inventar: 22.764

Fața A

Conținut: *Vallomás (Te adtad nekem az első)*

Compozitor: *Dr. Kárpát Zoltán*

Textier: *Mezei Sándor*

Solist: *Kalmár Pál*

Acompaniament: *Dr. Kárpát Zoltán (pian)*

Fața B

Conținut: *Nincs a tûri lánynak párja, Csárdás*

Compozitor și textier: *Rab Tamás*

Solist: *Kalmár Pál*

Acompaniament: *Kurina Simi és cigányzenekara*

Fața A

Conținut: *Firicel de telegraf, Cântec în stil popular*

Compozitor: *Gherase Dendrino*

Versuri: *Eugen I. Mirea*

Solist: *Dorel Livianu*

Acompaniament: *Orchestra G. Dendrino*

Fața B

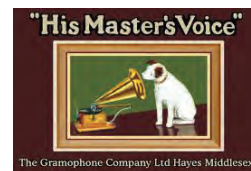
Conținut: *Dragoste buruiana rea, Cântec*

Compozitor: *Vasile Vasilache*

Versuri: *N. Stroe și Ștefan Cristodulo*

Solist: *Dorel Livianu*

Acompaniament: *Orchestra G. Dendrino*

Atribuire: EMI, succesor juridic al The Gramophone Company

Datare: c. 1937-1940

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: JB 312

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.768

Atribuire: EMI, succesor juridic al Companiei britanice „Columbia Graphophone”, Filiala din Republica Populară Română

Datare: c. 1948-1955

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: DR 432

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Înregistrare: 2012

Număr inventar: 22.823

Fața A

Conținut: *Sașa și Natașa, Fox Trot*

Compozitor: *Elly Roman*

Versuri: *Aurel Felea*

Solist: *Dorel Livianu*

Acompaniament: *Orchestra de muzică ușoară H. M. Hönigsberg*

Fața B

Conținut: *Călătorul (Baical), din filmul Balada Siberiei*

Compozitor: *Nikolai Nikolayevich Kryukow*

Textier: *Yevgeniy Dolmatovsky*

Solist: *Dorel Livianu*

Acompaniament: *Orchestra de muzică ușoară H. M. Hönigsberg*

Fața A

Conținut: *Tu nu'ntelegi ce'mi cântă inima, Slow*

Autor: *Liliana Delescu (Miss România 1932)*

Solist: *Gică Petrescu*

Acompaniament: *Orchestra de salon „Electrecord”*

Dirijor: *Gerd Wilnow*

Producător: Casa de discuri „Electrecord”

Datare: 1940

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 1398

Proveniența: nu este consemnată în *Registrul inventar*

Înregistrare: 1999

Număr inventar: 17.904

Fața B

Conținut: *Să nu ne despărțim, Vals – Romanță*

Compozitor: *Gherase Dendrino*

Textieri: *Vasile Vasilache și Ștefan Cristodulo*

Solist: *Gică Petrescu*

Acompaniament: *Orchestra de salon „Electrecord”*

Dirijor: *Gerd Wilnow*

Producător: Casa de discuri „Electrecord”

Datare: 1954

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: 1810

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.799

Fața A

Conținut: *În grădina lui Ion*

Solistă: *Rodica Bujor*

Acompaniament: *Orchestra „Dezrobirea”*

Dirijor: *Constantin Dinicu*

Fața B

Conținut: *Hora din Mozaceni (Reg. Argeș)*

Acompaniament: *Orchestra de muzică populară Radio*

Dirijor: *Nicu Stănescu, laureat al Premiului de Stat*

Fața A Conținut: *Gheorghiță măi*Solistă: *Maria Tănase*Acompaniament: *Orchestra Nicușor Predescu***Producător:** Casa de discuri „Electrecord”**Datare:** 1956**Materiale:** ebonită, celuloză, cerneală tipografică**Dimensiune:** 10 inch (25,4 cm)**Număr catalog:** 2002**Proveniența:** Florica Mocan, Oradea**Achiziție:** 2012**Număr inventar:** 22.789**Fața B**Conținut: *Hora lui Covadlo*Solist instrumentist: *Nicușor Predescu (vioară)*Acompaniament: *Orchestra de muzică populară Radio*Dirijor: *Radu Voinescu*

Producător: Casa de discuri „Electrecord”

Datare: 1959

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: EPA 2752

Proveniență: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.777

Fața A

Conținut: *Șapte mori sunt pe pîriu (Cîntec moldovenesc)*

Solist: *Ion Crețu*

Acompaniament: *Orchestra de muzică populară*

Dirijor: *Nicu Stănescu*

Fața B

Conținut: *Cît oi trăi pe pămînt (Cîntec lăutăresc)*

Acompaniament: *Orchestra de muzică populară „Electrecord”*

Dirijor: *Nicu Stănescu*

Fața A

Conținut: *Care floare-i mai frumoasă*

Solist: *Benone Sinulescu*

Acompaniament: *Orchestra Ion Mărghean*

Producător: Casa de discuri „Electrecord”

Data: 1964

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: EPA 3311

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.787

Fața B

Conținut: *Dorule de unde vii?*

Solist: *Benone Sinulescu*

Acompaniament: *Orchestra Ion Mărghean*

durium

Producător: Societatea cu răspundere limitată
„Durium”

Datare: c. 1942-1946

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: D 21

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.826

Fața A

Conținut: *Szavemből egy zengő keringő, dal és tangó, din opereta „Szerelmes királynő” de Brodsky Miklós*

Libretiști: *Harmath Imre, Földes Imre, Alfred Grünwald și Fritz Löhner-Beda*

Solistă: *Alpár Gitta*

Acompaniament: *Buttola Ede Pátria Swing zenekara*

Fața B

Conținut: *Nem tudom mi ez az érzés, dal és tangó, din opereta „Szerelmes királynő” de Brodsky Miklós*

Libretiști: *Harmath Imre, Földes Imre, Alfred Grünwald și Fritz Löhner-Beda*

Solistă: *Alpár Gitta*

Acompaniament: *Buttola Ede Pátria Swing zenekara*

Fața A

Conținut: *Ma éjjel kigyult egy csillag keringő a „Hét szilvafa” c. filmből*

Versuri: *Dr. Sándor Jenő*

Solist: *Kazal László*

Acompaniament: *Magyar Filmzenekar*

Dirijor: *Török Emil*

Producător: Casa de discuri “Patria”

Datare: c. 1939-1944

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: Mr 575

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.828

Fața B

Conținut: *Bon soir – keringő a „Vissza az uton” c. filmből*

Versuri și muzică: *Walter László*

Solist: *Kazal László*

Acompaniament: *Magyar Filmzenekar*

Dirijor: *Török Emil*

Producător: Compania de gramofone
și discuri "Radiola"

Datare: c. 1937-1940

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: A 19422

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.824

Fața A

Conținut: a) *Csak egy kislány van a világon*, Dal (compozitor: Szentirmay Elemér, pe numele adevărat Németh János); b) *Piros rózsá, fész rózsá virított a kis ablakba*, Dal (compozitor: Kurucz János, textier: Z. Balázs István)

Solist: Kovács D.

Acompaniament: Radiola Szimfonikus Zenekar

Fața B

Conținut: *Lebullott a rezgőnyárfa*, Dal (compozitor: Rác Pali, textier: Lukácsy Sándor)

Solist: Kovács D.

Acompaniament: Radiola Szimfonikus Zenekar

Fața A

Conținut: *A kanyargó Tisza mentén*

Compozitor și textier: *Dóczy József*

Solist: *Solti Károly*

Acompaniament: *Lakatos Sándor és cigányzenekara*

M.H.V.

Producător: Compania „Magyar Hanglemezgyártó Vállalat”

Datare: c. 1951-1957

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: MD 10025

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.770

Fața B

Conținut: *Jaj de bajos a szerelmet titkolni, Népdal*

Solist: *Solti Károly*

Acompaniament: *Lakatos Sándor és cigányzenekara*

M.H.V.

Producător: Compania „Magyar
Hanglemezgyártó Vállalat”

Datare: c. 1957-1961

Materiale: ebonită, celuloză, cerneală
tipografică

Dimensiune: 10 inch (25,4 cm)

Număr catalog: MD 10022

Proveniența: Florica Mocan, Oradea

Achiziție: 2012

Număr inventar: 22.773

Fața A

Conținut: *Írom a levelet Balog Máriának*

Compozitor: *Dankó Pista*

Solist: *Tekeres Sándor*

Acompaniament: *Kozák G. József cigányzenekara*

Fața B

Conținut: *a) Erdő mellett nem jó lakni;*

b) Kis Komárom, nagy Komárom

Solist: *Tekeres Sándor*

Acompaniament: *Kozák G. József cigányzenekara*

ELECTRECORD

Bibliografie selectivă

1. Cristofor Teodora-Camelia, *Catalog de discuri pentru gramofon și patefon, Colecția Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”*, în manuscris, 2004
2. Cristofor Teodora-Camelia, *Șarmul muzicii interbelice românești. Înregistrări celebre din colecția Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”*, în: Buletinul Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”, an V, nr. 5, Iași, Editura Palatul Culturii, 2011
3. Hochhauser Ronald, *Din patrimoniul tehnic al Muzeului Țării Crișurilor - colecția de discuri din ebonită*, în: Buletinul Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”, an VIII, nr. 8, Iași, Editura Palatul Culturii, 2014
4. Hochhauser Ronald, *Companii din domeniul divertismentului, reprezentate prin colecția de discuri din patrimoniul Muzeului Țării Crișurilor din Oradea - file de istorie*, în: Buletinul Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”, an X, nr. 10, Iași, Editura Palatul Culturii, 2016
5. Hochhauser Ronald, *Discuri de gramofon din „colecția veche” a Muzeului Țării Crișurilor din Oradea*, în: Buletinul Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”, an XI, nr. 11, Iași, Editura Palatul Culturii, 2017
6. Hoffman Frank W., *Encyclopedia of Recorded Sound*, Volume 1, A-L, Routledge, 2005 (sursa: <https://books.google.ro/> - consultat la 26 iulie 2016; în cazul izvoarelor similare, în continuare, se va cita: ziua, luna și anul documentării)
7. Ilie Elena, Cloșcă Gabriela, *Colecția de discuri din patrimoniul Muzeului Brăilei*, în: Buletinul Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”, an III, nr. 3, Iași, Editura Palatul Culturii, 2008-2009
8. Martland Peter, *Recording History: The British Record Industry, 1888-1931*, Scarecrow Press, Inc., Lanham, Maryland, 2013 (sursa: <https://books.google.ro/> - 13 iunie 2016)
9. Pricop Ghena, *Nostalgii interbelice pe discuri de gramofon. Artiști români și mari companii de discuri. Colecțiile Muzeului Brăilei*, în: Buletinul Muzeului Științei și Tehnicii „Ștefan Procopiu”, an IV, nr. 4, Iași, Editura Palatul Culturii, 2010
10. Veöreös Enikő, *A magyar hanglemezzgyártás története - második rész (1920-1945)*, în manuscris, 1995
11. *Nagyváradi*, 1929, nr. 48
12. *Nagyváradi Napló*, 1933, nr. 142
13. *Tiszántúl*, 1913, nr. 121
14. <http://adp.library.ucsb.edu> (16 aprilie 2016)

15. <http://www.davidsarnoff.org> (27 noiembrie 2015)
16. <http://www.discogs.com> (16 aprilie 2018)
17. <http://www.egalizer.hu> (16 aprilie 2018)
18. <http://www.45worlds.com> (16 aprilie 2018)
19. <http://www.gracesguide.co.uk> (16 aprilie 2018)
20. <http://www.gramophone-anno.eu> (4 decembrie 2015)
21. <http://www.radiomuzeum.hu> (16 aprilie 2018)
22. <http://www.recordingpioneers.com> (16 aprilie 2018)
23. <http://www.russian-records.com> (16 aprilie 2018)
24. <http://www.78record.de> (16 aprilie 2018)
25. <http://www.stokowski.org> (16 aprilie 2018)

Mielőtt gramofon lemezt vesz,
Hallgassa meg a **COLUMBIA** lemez
szenzációs őszi újfelvételait,
a legtökéletesebbek és a legjobbak.

Király Ernő csak **COLUMBIA** lemezen énekel

Kapható
kizárólag **LŐRINCZ** cégnél
Bémer-tér.

Telefon 12-68. Kérje a legújabb lemez jegyzéket.

Anexa 1

Discurile cu etichete create în aceeași linie grafică și cromatică cu cele recomandate în mod explicit, în cadrul capitolului *Catalog*⁷

Nr. crt.	Producător/Atribuire	Marca/blazon (corespondentul grafic și cromatic)	Datare	Diametru (inch/cm)	Număr catalog	Nr. inv.
1.	Compania americană „Columbia Phonograph”/	Columbia Record (eticheta piesei cu numărul de catalog A81- în continuare, se va menționa doar numărul de catalog)	c. 1908-1909	10/25,4	A 640	16.733/12
2.	”	”	c. 1908-1910	”	E 733	17.901
3.	”	”	”	”	E 903	16.733/1
4.	”	Columbia Record (E 1188)	1912	”	E 1126	16.733/21
5.	Compania americană „Columbia Graphophone”/	Columbia Record (E 1999)	1913	”	E 1486	16.733/4
6.	”	Columbia Record (E 1188)	c. 1913-1914	”	E 1613	16.733/7
7.	”	Columbia Record (E 1999)	”	”	E 1801	16.733/6
8.	”	Columbia Record (E 1188)	”	”	E 1982	16.733/10
9.	”	”	c. 1913-1915	”	D- 6958	22.830
10.	”	Columbia Record (E 1999)	c. 1914-1915	”	E 2117	16.733/5
11.	Compania americană „Columbia Phonograph”/	Columbia (10134-F), înregistrare realizată electric	c. 1925-1928	”	10107-F	22.774
12.	The Gramophone Company, filiala din Cehoslovacia/	His Master’s Voice (JB 312)	c. 1928-1930	”	AM 1233	17.911
13.	”	”	c. 1929-1930	”	AM 2521	5.444/13
14.	/The Gramophone Company sau EMI	”	c. 1930-1937	”	HU 165	22.809

⁷ Atât capitolul Catalog, cât și prezentul tabel au fost redactate cu respectarea ordonării cronologice a caselor de discuri.

15.	Compania „Carl Lindström”/	Parlophon (P. 1444)	1922	12/ 30,5	P. 1387	17.908/2
16.	”	Odeon (AA 79989, AA 79990)	c. 1922-1925	”	AA79994 (O-7049), AA 79995 (O-7049)	18.237/12
17.	”	”	c. 1923-1925	”	AA 79798 (O-7037), AA 79799 (O-7037)	18.237/14
18.	”	”	1926	”	O-6275	18.237/17
19.	”, Reprezentanța și atelierul de producție din Regatul Ungariei/	”	1927	10/25,4	A 197048	5.444/3
20.	”	”	”	”	A 197059	5.444/6
21.	Casa de discuri „Deutsche Grammophon”, subsidiara din Viena/	Concert Record „Gramophone”(-)	1910	”	G.C.-71039, G.C.-71040	5.444/9
22.	Casa de discuri „Polyfon”, succesor juridic al „Deutsche Grammophon”, subsidiara din Viena/	Polydor (B. 41649, B. 41650)	c. 1928-1930	12/ 30,5	B. 60703, B. 60704	17.910/2
23.	Compania „Victor Talking Machine”/	Victor (69545)	c. 1914-1917	10/25,4	67429	9.898/2
24.	”	”	1917	”	69644	16.733/17
25.	Casa de discuri „Diadal”/	„Diadal” Record (D 762)	1909	”	D 252, D 254	13.673
26.	Compania britanică „Columbia Graphophone”/	Columbia (11804)	1926	”	D 8383	5.444/1
27.	”	”	c. 1926-1927	12/ 30,5	9185	18.237/7
28.	”	”	c. 1927	”	9085	18.237/1
29.	”	”	1927	”	9155	18.237/15

30.	/Compania britanică „Columbia Graphophone”, succesor juridic al Companiei „Carl Lindström”	Odeon (AA 79989, AA 79990)	1927	”	O-6553	18.237/2
31.	”	”	c. 1928-1929	”	O-7065 (AA 50263, AA 50264)	18.237/8
32.	Compania britanică „Columbia Graphophone”/	Columbia (11804)	1928	10/25,4	4770	5.444/12
33.	”	”	c. 1928-1929	12/ 30,5	D 16199	16.733/22
34.	”	Columbia (L 1469)	”	”	D 18026	18.237/3
35.	”	Columbia (11804)	c. 1928-1930	”	11551	18.237/6
36.	”	”	c. 1928-1930	10/25,4	14188	22.776
37.	”	”	1929	”	D 31058	11.687
38.	”	”	”	”	D 31058, D 31166	11.676
39.	”	”	”	”	D 31060	11.679
40.	”	”	”	”	D 31063	11.686
41.	”	”	”	”	D 31066	11.678
42.	/Compania britanică „Columbia Graphophone”, succesor juridic al Companiei „Carl Lindström”	Parlophon (B. 13006)	c. 1930-1931	”	B. 58248, B. 58250	11.677
43.	Casa de discuri „Deutsche Crystalate”/	Kristall (3313)	1933	”	3318	17.898/2
44.	/EMI, succesor juridic al Companiei britanice „Columbia Graphophone”	Odeon (A 199607)	1932	”	A 199633	11.693
45.	”	Columbia (11804)	c. 1933-1938	”	OH 83, OH 110	22.775
46.	/EMI, succesor juridic al The Gramophone Company	His Master's Voice (JB 312)	c. 1935-1936	”	JB 99	22.822

47.	"	"	1936	"	JB 151	22.813
48.	/EMI, succesor juridic al Companiei britanice „Columbia Graphophone”	Odeon (277060)	c. 1937	"	277061	22.811
49.	/", Reprezentanța și atelierul de producție din Regatul Ungariei	"	c. 1937-1938	"	277282	22.762
50.	"	"	1938	"	277301	22.763
51.	/EMI, succesor juridic al The Gramophone Company	Odeon (A 197513b, A 197528b)	"	"	277386	22.812
52.	"	"	c. 1938-1939	"	277420	9.898/1
53.	/", Reprezentanța și atelierul de producție din Regatul Ungariei	Odeon (AA 79989, AA 79990)	c. 1938-1939	"	197777	22.765
54.	"	"	c. 1939-1940	"	A 197910	22.810
55.	/EMI, succesor juridic al The Gramophone Company	Columbia (11804)	c. 1941-1942	"	DR 142	22.814
56.	/", Reprezentanța și atelierul de producție din Regatul Ungariei; „Engel Károly” villamosági gyár	Odeon (-)	1943	"	AB 198313	22.825
57.	Casa de discuri „Electrecord”/	Electrecord (1810)	1954	"	1828	17.902
58.	"	"	1955	"	1961	22.783
59.	"	"	"	"	1966	22.785
60.	"	Electrecord (2002)	1956	"	2038	22.792
61.	"	"	"	"	2105	22.781
62.	"	"	"	"	2110	22.803
63.	"	"	1956-1957	"	EPA 2138	22.805
64.	"	"	"	"	2196	22.807
65.	"	"	"	"	2198	17.903
66.	"	"	"	"	2243	22.791
67.	"	", înregistrare SUPRAPHON “Artla-Praga”	1957	"	EDA 2302	22.793

68.	"	Electrecord (2002)	"	"	EPA 2343	22.779
69.	"	"	1958	"	EPA 2423	22.800
70.	"	"	"	"	EPA 2483	22.815
71.	"	"	"	"	EDA 2548	22.801
72.	"	"	"	"	EPA 2596	22.778
73.	"	"	"	"	EPA 2619	22.804
74.	"	"	1959	"	EPA 2668	22.780
75.	"	"	"	"	EPA 2683	22.795
76.	"	"	"	"	EDA 2710	22.798
77.	"	"	"	"	EPA 2718	22.782
78.	"	"	"	"	EDA 2734	22.784
79.	"	Electrecord (EPA 2752)	1960	"	EPA 2867	22.808
80.	"	"	"	"	EPA 2876	22.806
81.	"	"	"	"	EPA 2906	22.796
82.	"	"	"	"	EPA 2915	22.790
83.	"	"	"	"	EPA 2917	22.794
84.	"	"	"	"	EPA 2944	22.788
85.	"	"	"	"	EPA 2985	22.797
86.	"	"	"	"	EPA 2995	22.786
87.	"	"	1961	"	EDA 3048	22.802
88.	Societatea cu răspundere limitată „Durium”/	Durium Patria (D 21)	c. 1947-1949	"	D 10.005	22.761
89.	Compania de gramofone și discuri „Radiola”/	Radiola Extra (-)	1942	"	RB 410	22.767
90.	"	"	c. 1942-1943	"	RB 435	22.766
91.	Compania „Magyar Hanglemezgyártó Vállalat”/	Qualiton (MD. 10022)	c. 1957-1961	"	MD 10055	22.769
92.	"	"	"	"	MD 10059	22.771
93.	"	"	"	"	MD 10076	22.772

Anexa 2

Discurile degradate ale colecției

Nr. crt.	Producător/Atribuire	Marca/blazon	Datare	Diametru (inch/cm)	Număr catalog	Nr. inv.
1.	Societatea cu răspundere limitată „International Talking Machine”/	Odeon Record	1907	10/25,4	64044, 64045	11.680
2.	Compania americană „Columbia Graphophone”/	Columbia Record	c. 1913	"	D-7367	5.444/5
3.	Casa de discuri „Diadal”/	„Diadal” Record	1913	"	D 1238	11.692
4.	The Gramophone Company, filiala din Cehoslovacia/	His Master’s Voice	1920	12/30,5	DB 118	17.912/2
5.	"	"	1920	"	DB 263	17.912/1
6.	Compania „Carl Lindström”/	Odeon	c. 1922-1925	"	AA 79915 (O-7044), AA 79936 (O-7044)	18.237/16
7.	Casa de discuri „Polyfon”, succesor juridic al „Deutsche Grammophon”, subsidiara din Viena/	Polydor	c. 1924-1925	"	B. 24267, B. 24268	17.910/1
8.	Compania „Carl Lindström”/	Gnom	c. 1925-1926	6 /15	K 21, K 22	11.690
9.	/Compania britanică „Columbia Graphophone”, succesor juridic al Companiei „Carl Lindström”	Odeon	1927	12/30,5	O-6546	18.237/4
10.	/EMI, succesor juridic al Companiei britanice „Columbia Graphophone”	"	1932	10/25,4	A 199616	11.685
11.	"	"	1932	"	A 199632	11.684
12.	/”, Reprezentanța și atelierul de producție din Regatul Ungariei	"	1936	"	197528	22.820

13.	Casa de discuri „Electrecord”/	Electrecord	1940	”	1282	17.905
14.	Compania de discuri „Esta”/	Esta	c. 1950-1951	”	Z 27035	22.821
15.	Casa de discuri „Electrecord”/	Electrecord	1954	”	1811	22.817
16.	”	”	1955	”	1877	22.818
17.	”	”	1958	”	EPA 2461	22.816
18.	Compania „Magyar Hanglemeggyártó Vállalat”/	Qualiton	c. 1951-1957	”	MD 10.009	22.831

 FEDÁK SÁRI és KIRÁLY ERNŐ MULAT és a
MÁJUSI SZENZÁTIÓS MŰSOR COLUMBIA LEMEZEN
KIZÁRÓLAG LŐRINCZ cégnél **BÉMER-TÉR**
TELEPHON 12-68.
Legnagyobb választék lemezekben.
GRAMOFONOK-EUFONOK
eredeti gyári áron.
Gramofonokat szakszerűen javítok.

Anexa 3

Discurile colecției, cu eticheta uzată, roasă

Nr. crt.	Producător/Atribuire	Marca/blazon	Datare	Diametru (inch/cm)	Număr catalog	Nr. inv.
1.	The Gramophone & Typewriter Limited, and Sister Companies, succesor și precursor juridic al „The Gramophone Company”/	Gramophone Concert Record	c. 1901-1904	10/25,4	G.C.4-12933, G.C.6-12142	13.672
2.	/Lyrophon-Werke Adolf Lieban & Co.	Lyrophon	c. 1907	"	U6782, U 6785	5.444/11
3.	International Zonophone Company, Agenția din Regatul României/	Zonophone Record	c. 1907-1908	"	X 100118, X 100119	13.675
4.	/ Compania „Carl Lindström”	Baby-Record	c. 1907-1908	"	5454, 5465	5.444/10
5.	"	"	c. 1911	"	17481, 17482	5.444/8
6.	/ Compania „Beka-Record”	Jumbola- Record	1911	"	15493, 15495	13.679
7.	Casa de discuri „Deutsche Grammophon”, subsidiara din Viena/	Schallplatte Grammophon	c. 1911-1914	"	G.C.-79298	5.444/7
8.	Compania americană „Columbia Graphophone”/	Columbia Record	c. 1913	"	E 118	13.674
9.	"	Columbia	1915	"	E 2299	13.671
10.	"	"	1917	"	E 3226	16.733/2
11.	"	"	"	"	E 3319	16.733/9
12.	"	"	1918	"	E 4319	5.444/4
13.	/ Compania „Columbia Graphophone”, succesor juridic al Societății cu răspundere limitată „Homophon”	Perfection Concert Record	c. 1926-1928	"	P.C. 80167, P.C. 80169	13.678
14.	Compania britanică „Columbia Graphophone”/	Columbia	1928	"	D 15719	13.676
15.	"	"	1929	"	D 31164	11.688

